

2016.

3E PROJEKTI d.o.o.

Maksimirska 81
10000 Zagreb
t. (01) 6387484
f. (01) 6387480
e. info@3eprojekti.hr
www.3eprojekti.hr

**[IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA
UREĐENJA OPĆINE
KULA NORINSKA]**

*pročišćeni tekst

Županija: DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA		
Općina: OPĆINA KULA NORINSKA		
Naziv prostornog plana: IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE KULA NORINSKA		
Odluka predstavničkog tijela o izradi plana (službeno glasilo): "Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije" broj 09/10 i broj 14/13.	Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana (službeno glasilo): "Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije" broj 03/16 od 25.02.2016.	
Javna rasprava (datum objave): 04.srpnja 2015., Slobodna Dalmacija	Javni uvid održan: 14.srpnja – 14.kolovoza 2015.	
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: Pročelnica: MERI DOKO _____ potpis	
Suglasnost na plan prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/08, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13), članku 98.: Klasa: 350-01/15-01/120 Ur.broj: 2117/01-01-16-4 Datum:12.veljače 2016.		
Pravna osoba/tijelo koje je izradilo plan: 3E PROJEKTI d.o.o., Maksimirska 81, Zagreb		
Pečat pravne osobe/tijela koje je izradilo plan:	Odgovorna osoba: Direktorica: INES MATULIĆ, MBA _____ potpis	
Odgovorni voditelj: JELENA ŠIMAT, mag.ing.arch. _____ potpis	Pečat Odgovornog voditelja:	
Stručni tim u izradi plana: MIRJANA MILOŠEVSKI NTONTOS, mag.ing.arch. JELENA ŠIMAT, mag.ing.arch. NIKOLINA KREŠO, mag.ing.prosp.arch. TANJA UDOVČ, mag.ing.prosp.arch.		MATEJ ŽIVKOVIĆ, mag.oec. VLADIMIR MODRIĆ, dipl.iur. SILVA NESEK, dipl.ing.bioteh. MILORAD BOŽIĆ, dipl.ing.prom.
Pečat predstavničkog tijela:	Predsjednik predstavničkog tijela: Predsjednik Općinskog vijeća: NIKOLA BATINOVIĆ _____ potpis	
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava: _____ potpis	Pečat nadležnog tijela:	

Sadržaj

A. TEKSTUALNI DIO

I.	ODREDBE ZA PROVOĐENJE PLANA	6
1.	UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE	6
2.	UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA	9
2.1.	<i>GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU</i>	9
2.2.	<i>GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA</i>	10
	Stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje	12
	Kiosci i pokretne naprave	15
2.2.1.	Građevne čestice i prometni pristup	15
2.2.2.	Smještaj građevine na građevnoj čestici	16
	Udaljenost građevina od regulacijske linije	17
	Međusobna udaljenost građevina	18
2.2.3.	Visina i oblikovanje građevina	18
2.2.4.	Ograde i parterno uređenje	20
2.2.5.	Komunalno opremanje građevina	21
2.3.	<i>IZGRAĐENE STRUKTURE VAN NASELJA</i>	22
2.3.1.	Sportsko - rekreacijske građevine	24
2.3.2.	Groblja	25
2.3.3.	Površine infrastrukturnih sustava	25
3.	UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	27
3.1.	<i>GOSPODARSKE DJELATNOSTI UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA</i>	27
3.1.1.	Proizvodna i poslovna namjena	27
3.1.2.	Turistička izgradnja unutar naselja	28
3.2.	<i>GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA</i>	29
3.2.1.	Građevinsko područje izdvojene namjene izvan građevinskog područja naselja – gospodarska namjena - poslovna	29
3.3.	<i>GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA</i>	31
3.3.1.	Eksploatacija mineralnih sirovina	31
3.3.2.	Akvakultura	32
3.3.3.	Poljoprivreda i stočarstvo	32
3.3.4.	Šumarstvo	36
4.	UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	39
5.	UVJETI ZA UTVRĐIVANJE KORIDORA / TRASA I POVRŠINA ZA PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURNE SUSTAVE	41
5.1.	<i>PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV</i>	42
5.1.1.	Prometni koridori i površine	42
5.1.2.	Pošta i elektroničke komunikacije	48
5.2.	<i>ENERGETSKI SUSTAV</i>	50
5.2.1.	Elektroopskrba	52
5.2.2.	Plinoopskrba	53
5.3.	<i>VODNOGOSPODARSKI SUSTAV</i>	54
5.3.1.	Vodoopskrba i Odvodnja	54

5.3.2.	Uređenje vodotoka i voda	56
5.3.3.	Sustavi za navodnjavanje	57
5.3.4.	Sustavi za melioracijsku odvodnju	58
6.	MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA	59
6.1.	<i>MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI</i>	59
6.1.1.	Mjere očuvanja prirodnih vrijednosti	59
6.1.2.	Mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti	60
6.1.3.	Područja ekološke mreže	60
6.1.4.	Staništa	61
6.2.	<i>MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA I GRAĐEVINA</i>	65
7.	GOSPODARENJE S OTPADOM	68
8.	MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ	70
8.1.	<i>ZAŠTITA VODA</i>	70
8.2.	<i>ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA</i>	71
8.3.	<i>ZAŠTITA ŠUMA</i>	71
8.4.	<i>ZAŠTITA TLA</i>	72
8.5.	<i>ZAŠTITA ZRAKA</i>	73
8.6.	<i>ZAŠTITA OD BUKE</i>	73
8.7.	<i>MJERE POSEBNE ZAŠTITE</i>	74
8.7.1.	Zaštita od požara i eksplozije	74
8.7.2.	Sklanjanje stanovništva	76
8.7.3.	Zaštita od potresa	77
8.7.4.	Zaštita od poplava	78
8.7.5.	Uzbunjivanje, evakuacija i zbrinjavanje stanovništva	78
9.	MJERE PROVEDBE PLANA	78
9.1.	<i>OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA</i>	79
9.2.	<i>PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA</i>	81
9.3.	<i>REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI</i>	83

A. TEKSTUALNI DIO

I. ODREDBE ZA PROVOĐENJE PLANA

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE

Članak 5.

(1) Prostorni plan uređenja Općine Kula Norinska (u daljnjem tekstu: Plan) obuhvaća područje Općine Kula Norinska te se primjenjuje unutar zakonski utvrđenih granica Općine.

(2) Prostorni plan obuhvaća područje Općine Kula Norinska unutar koje se nalazi devet (9) samostalnih naselja: Borovci, Desne, Krvavac, Krvavac II, Kula Norinska, Matijevići, Momići, Nova Sela i Podravnica (sukladno važećem *Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*).

Članak 6.

(1) Planom je definirano korištenje prostora i namjena površina za:

- razvoj i uređenje površina naselja
- razvoj i uređenje površina izvan naselja

(2) Ukupni prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje površina naselja odnosno razvoj i uređenje površina izvan naselja, dat je u okviru grafičkog dijela Prostornog plana u kartografskom prikazu broj 1. *Korištenje i namjena površina*. Tim prikazom utvrđene su mogućnosti namjenskog korištenja prostora uz njegovo strukturiranje unutar sljedećih namjenskih kategorija:

a) POVRŠINA ZA RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA NASELJA

- Izgrađeni dio građevinskog područja naselja
- Neizgrađeni dio građevinskog područja naselja

b) POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA IZVAN NASELJA

Građevinska područja izdvojene namjene:

- Gospodarska namjena - poslovna
 - pretežito uslužna K1
 - pretežito trgovačka K2
 - mješovite zone pretežito poslovne K5
- Sportsko-rekreacijska namjena
 - sportska dvorana R3
 - sportska igrališta R4
 - sportsko – rekreacijski centar R6
- Groblja

Prostori/površine izvan građevinskih područja:

- Infrastrukturni sustavi IS

c) POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

- Vrijedno obradivo tlo P2

• Vrijedno obradivo tlo - istražno područje melioracije	PM
d) ŠUMSKE POVRŠINE	
• Šuma gospodarske i zaštitne namjene	Š1,Š2
• Šuma posebne namjene- posebna i rekreativna šuma	Š3
e) OSTALO POLJOPRIVREDNO TLO – ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	PŠ
f) VODNE POVRŠINE	
• Vodotoci, kanali i jezera	

Članak 7.

(1) Građevinsko područje naselja namijenjeno je izgrađnji naselja, a sastoji se od izgrađenog dijela i neizgrađenog dijela predviđenog za daljnji razvoj. U građevinskom području zadovoljavaju se funkcije stanovanja i drugih funkcija sukladnih značenju i važnosti naselja (javna i društvena namjena, gospodarska- proizvodna, poslovna, ugostiteljsko- turistička, sportsko- rekreacijska, javne zelene površine i dr.).

(2) Građevinsko područje izvan naselja je površina određena za gospodarsku (poslovna), sportsko-rekreacijsku namjenu te groblja koja se zbog svoje veličine, strukture i načina korištenja smještaju izvan naselja. U građevinskom području izdvojene namjene izvan naselja ne može se planirati nova stambena namjena.

(3) U smislu ove odredbe izgrađeni dio građevinskog područja čine izgrađene i uređene građevne čestice i druge površine privedene različitoj namjeni, kao i neizgrađene i neuređene čestice zemljišta površine do 5000 m² koje s izgrađenim dijelom građevinskog područja čine prostornu cjelinu.

(4) Neizgrađeni dijelovi građevinskog područja naselja obuhvaćaju:

- neizgrađeni uređeni dio na kojemu postoje pristupne prometnice (ili su za iste provedeni zemljani radovi) te mogućnost priključka na komunalnu infrastrukturu, dok se odvodnja otpadnih voda rješava na lokalno uobičajen način (sabirna jama),
- neizgrađeni neuređeni dio predstavlja područje bez prometne i ostale komunalne infrastrukture.

(5) Izvan građevinskog područja mogu se prema smjernicama i kriterijima utvrđenih ovim Planom planirati zahvati u prostoru za infrastrukturne građevine (promet, energetika i dr.), stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, ako su u funkciji poljoprivrednih djelatnosti, rekonstrukciju legalno izgrađenih stambenih građevina u postojećim gabaritima.

(6) Razmještaj i veličina površina iz članka 5. prikazani su na kartografskom prikazu br. 1. *Korištenje i namjena površina* u mjerilu 1:25000.

(7) Granice građevinskih područja naselja prikazane su na kartografskom prikazu br. 4. *Građevinska područja naselja* na digitalnoj katastarskoj podlozi u mjerilu 1:5000.

(8) Postojeće i planirane linijske infrastrukturne površine (postojeći i planirani infrastrukturni koridori ili trase) određene su načelno u prostoru i prikazane na kartografskim prikazima br. 1. *Korištenje i namjena površina* i 2. *Infrastrukturni sustavi i mreže* u mjerilu 1:25000. Točna trasa odredit će se projektom dokumentacijom za pojedini zahvat u prostoru.

(9) Infrastrukturni koridor je prostor namijenjen za smještaj građevina i instalacija infrastrukturnih sustava unutar i izvan građevinskog područja, a određuju se sukladno članku 16. Odredbi za provođenje Prostornog plana Dubrovačko – neretvanske županije.

(10) U planiranju infrastrukturnih sustava treba prvenstveno koristiti postojeće trase i zajedničke koridore za više novih vodova, radi zaštite šuma i osobito vrijednog poljoprivrednog zemljišta i sprječavanja razaranja cjelovitosti prirodnih i od čovjeka stvorenih struktura.

(11) Na poljoprivrednim površinama kao kultiviranim područjima, ljudske aktivnosti se odvijaju u funkciji poljoprivrede, voćarstva, vinogradarstva i stočarstva.

(12) Na šumskim i vodnim površinama, ljudske aktivnosti se odvijaju isključivo u funkciji zaštite i očuvanja relativno stabilnih ekosustava ili u funkciji ograničenog i kontroliranog gospodarskog iskorištavanja prirodnih resursa (šumarstvo, vodno gospodarstvo, lovstvo, rekreacija i turizam).

(13) Način korištenja prostora za određenu namjenu utvrđuje se vodeći računa o vrsti i opsegu zaštite i očuvanja:

- prirodnih resursa: vode, šume, plodno tlo, biljni i životinjski svijet, krajobraz, biološka raznolikost i dr. u cilju zadržavanja biofizičke strukture i daljnjeg razvoja relativno stabilnih ekosustava,
- osobito vrijednih predjela u cilju racionalnog korištenja i zauzimanja prostora i očuvanja identiteta osobito ruralnog krajolika,
- okoliša unutar izgrađenih (urbanih područja) u cilju zaštite zdravlja i unapređenja života ljudi i ostalih živih bića (tlo, voda, zrak, buka, otpad i dr.).

(14) Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora prikazani na kartografskim prikazima 3.1.

Područja posebnih uvjeta korištenja, 3.2. Područja posebnih ograničenja u korištenju, 3.3. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite i 3.4. Staništa u mjerilu 1:25000.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 8.

(1) U obuhvatu Plana su sljedeće građevine **od važnosti za Državu:**

A) Prometne građevine

- Jadransko-jonska autocesta (autocesta A1 Zagreb- Dubrovnik)
- autocesta A10: granica Republike Bosne i Hercegovine – čvorište Ploče
- Spojne prometnice između Jadransko-jonske autoceste i prometne mreže nižeg reda sa čvorovima
- ostale državne ceste
- Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijским službama u cestovnom prometu Nova Sela
- Željeznička pruga M304, glavna (koridorska) pruga, ogranak Vc. paneuropskog koridora, dionica granica BiH - Metković – Ploče
- Brza dužjadranska željeznica (planirano)

B) Energetske građevine

- Dalekovod 2x400 kV DS Nova Sela - Zagvozd (planirano)
- Dalekovod 2x220 kV DS Plat - Pelješac - Nova Sela s podmorskom kabelskom dionicom ispod Malostonskog zaljeva, alternativno preko BiH (planirano)
- Dalekovod 2x400 kV Nova Sela – BiH
- TS Nova Sela 400/220/110/20(10) kV (planirano)
- Magistralni plinovod

C) Vodne građevine

- lijevi nasip Neretve, dionica „Opuzen - Metković, dužine 9,10 km
- svi potrebni zaštitni objekti uz Neretvu (lijeva i desna obala) u ukupnoj dužini, planirano, koje je potrebno izgraditi za slučaj protjecanja svih velikih voda koritom Neretve, a u cilju zaštite urbanih područja, infrastrukturnih objekata i poljoprivrednih površina
- vodoopskrbni sustav Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo-Mljet

Članak 9.

(1) Građevine od važnosti **za Županiju su :**

A) Prometne građevine

- županijske i lokalne ceste

B) Elektroenergetske građevine

- dalekovod 2x110 kV, uvod D Ploče - Vrgorac u TS „Nova Sela" (planirano)
- dalekovod 2x110 kV, uvod D Ploče - Opuzen u TS „Nova Sela" (planirano)
- dalekovod D110 kV Nova Sela - Vrgorac (planirano)

C) Građevine za transport plina s pripadajućim objektima, odnosno uređajima i postrojenjima

- visokotlačni distribucijski plinovod

D) Vodne građevine:

- melioracijski sustav donje Neretve
- vodoopskrbni sustav «Ploče»
- vodovodni sustav «Doljani» - Metković

2.2. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

Članak 10.

(1) Građevinsko područje naselja predstavlja one dijelove prostora unutar obuhvata Plana koji su predviđeni za izgradnju i uređenje naselja, a sastoje se od izgrađenih i neizgrađenih dijelova u funkciji daljnjeg razvoja naselja.

(2) Na građevinskom području ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom ugrožavale život i rad stanovnika u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša.

Članak 11.

(1) Građevinska područja naselja uređuju se za izgradnju i prostorni razvitak naselja i pratećih sadržaja, građevina i sadržaja društvenog standarda sa svom potrebnom komunalnom infrastrukturom uz osiguravanje uvjeta zdravog i sigurnog stanovanja.

(2) Prostori i sadržaji javne namjene od značaja za razvoj naselja, označeni na kartografskim prikazima br.4. *Građevinska područja naselja*, određeni su načelno te će se prema potrebama korigirati u sadržaju i veličini sve prema idejnom rješenju kojim će se odrediti potrebni parametri.

(3) Građevinska područja naselja koja predstavljaju oblikovno vrijedne ruralne cjeline, uređuju se uz poštivanje struktura i matrica tih naselja, tradicionalnog oblikovanja i gabarita građevina sukladno poljodjelskim obilježjima naselja.

Članak 12.

(1) Građevinsko područje se ne može širiti na zemljišta na kojima su utvrđeni sljedeći čimbenici ograničenja:

- nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja,
- klizišta,
- eksploatacijska polja,
- zemljišta nedovoljne nosivosti,
- predjeli ugroženi elementarnim i drugim nepogodama,
- zemljište s visokim podzemnim vodama,
- plavljena zemljišta,
- šume i šumska zemljišta,
- intenzivno obrađivana poljoprivredna zemljišta i druga vrijedna poljodjelska zemljišta,
- zaštitna područja i područja pod zaštitom,
- strma zemljišta čija strmina prelazi odnos 1:1,
- zemljište koje zbog njegovog položaja nije ekonomično komunalno opremiti.

(2) Građevinsko područje naselja ne može biti smješteno na poplavama ugroženom području, odnosno nebranjenom području.

Lokacije koje ne mogu biti predviđene za širenje građevinskog područja jer nemaju odgovarajuće uvjete su:

1. Na desnoj obali Neretve u naselju Krvavac gdje je prostor između željezničke pruge s južne strane i postojeće ceste za Bagaloviće (Livade) nebranjeni prostor od velikih voda rijeke Neretve i zaobalnih izvorskih voda Malog Blata te se kao takvo ne može predvidjeti za stambenu izgradnju,
2. Prostor na lijevoj obali Neretve, između magistralne ceste Metković- Opuzen i natapnog kanala (područje Kuti), jer nebranjeni prostor od zaobalnih voda rijeke Misline te se na tom prostoru ne preporuča gradnja stambenih i poslovnih objekata,
3. Prostor između državne ceste Metković- Kula Norinska- Nova Sela- Vrgorac, prema rijeci Norin, predstavlja nebranjeni prostor od voda rijeke Neretve te ne bi trebao biti predviđen za gradnju stambenih i ostalih objekata.

(3) Posebna ograničenja odnosno preporuke glede gradnje odnose se na građevinska područja koja se nalaze u branjenom poplavnom području (kartografski prikaz br. 3.2. *Uvjeti korištenja i zaštite prostora: Područja posebnih ograničenja u korištenju*). Na branjenom poplavnom području potrebno je izbjegavati gradnju podrumskih etaža u kojima bi se smještale garaže, vrijedne instalacije ili oprema, izbjegavati gradnju suterena te izdizati prizemlje u odnosu na okolni teren.

Članak 13.

(1) Građevinska područja naselja smatraju se površinama mješovite namjene u kojima prevladava pretežito stambena namjena. U građevinskim područjima naselja predviđena je izgradnja novih građevina te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina namijenjenih za:

- stanovanje s pratećim pomoćnim i gospodarskim funkcijama,
- rad,
- javne i prateće sadržaje,
- gradnju trgovačkih i uslužnih sadržaja,
- gradnju turističkih i ugostiteljskih sadržaja,
- gradnju vjerskih građevina,
- infrastrukturne i komunalne građevine i uređaje,
- manje zelene površine, sportsko-rekreacijske površine i dječja igrališta.

Članak 14.

(1) Unutar građevinskog područja naselja moguće je uređenje zelenih površina (park, zelene površine) kao i drugih građevina i površina koje služe za normalno funkcioniranje naselja, a u svrhu uređenja i zaštite okoliša.

(2) U sklopu površina iz stavka (1) ovog članka omogućeno je uređenje i izgradnja:

- kolnih i pješačkih putova,
- biciklističkih staza,
- sportsko - rekreacijskih površina i igrališta,
- manjih građevina prateće namjene.

(3) U zoni pejzažnog zelenila mogu se zadržati i rekonstruirati zaštićene stare stambene i gospodarske građevine u svojoj izvornoj funkciji.

Stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje

Članak 15.

(1) Pod stambenom građevinom namijenjenom za individualno stanovanje podrazumijeva se stambena (uključujući i apartmansku građevinu) koja ima najviše do tri stambene (apartmanske) jedinice ili stambeno-poslovna građevina kod koje površina namijenjena funkciji stanovanja prelazi 50% građevinske (bruto) površine građevine.

(2) Stambena građevina namijenjena za individualno stanovanje ne može biti manja od 45 m² građevinske (bruto) površine.

Članak 16.

(1) Minimalne veličine građevnih čestica za individualno stanovanje na području Općine Kula Norinska:

način izgradnje	minimalna širina čestice	minimalna dubina čestice	minimalna površina čestice	koef. građ. čestice
a) za izgradnju na slobodnostojeći način:				
- prizemne	12 m	25 m	300 m ²	0,4
- katne	12 m	25 m	300 m ²	0,4
b) za izgradnju dvojnih građevina:				
- prizemne	11 m	23 m	250 m ²	0,4
- katne	11 m	23 m	250 m ²	0,4
c) za izgradnju građevina u nizu:				
- prizemne	8 m	25 m	200 m ²	0,5
- katne	8 m	25 m	200 m ²	0,5

(2) Ukoliko se dio objekta individualnog stanovanja koristi za obavljanje poslovnih djelatnosti maksimalna izgrađenost parcele kod slobodnostojećih objekata iznosi 60%.

(3) Građevinama koje se izgrađuju na slobodno stojeći način u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica.

(4) Dvojnim građevinama u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevne čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

(5) Građevinama u nizu u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se dvjema svojim stranama prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica i uz susjedne građevine.

(6) Kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može graditi i na postojećoj građevnoj čestici manje veličine od propisane, ali pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa svim odrednicama koje se odnose na bruto izgrađenost, te minimalne udaljenosti od prometne površine, susjedne međe i drugih građevina.

Članak 17.

(1) Brutto izgrađenost građevne čestice za stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje može iznositi najviše:

- 40 % za slobodnostojeći način izgradnje,
- 40 % za poluugrađeni način izgradnje,
- 50 % za građevine u nizu.

Članak 18.

(1) Ako je građevna čestica određena u skladu s propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu Odredbi ovog Plana, omogućuje se zamjena i rekonstrukcija postojećih građevina i pojedinačne interpolacije i na česticama manjim od spomenutih s time da izgrađenost čestice ne može biti veća od 70%.

(2) Kod rekonstrukcije postojećih objekata na česticama manjim od spomenutih ako je postojeća izgrađenost veća, ista se može zadržati.

Stambeno-poslovne i poslovne građevine

Članak 19.

(1) Stambeno-poslovne građevine unutar ovog poglavlja podrazumjevaju građevine opisane čl.15 stavkom (1) ovih Odredbi i podrazumijevaju tip višestambene zgrade koja sadrži 4-10 samostalnih stambenih jedinica.

(2) Gradnja višestambenih zgrada moguća je u naseljima Kula Norinska, Krvavac i Krvavac II.

(3) Poslovnim građevinama smatraju se građevine kod kojih je površina namijenjena funkciji stanovanja manja od 50% građevinske (bruto) površine građevine:

- a) namijenjene za tihe i čiste djelatnosti bez opasnosti od požara i eksplozije (kancelarije, uredi, trgovački, turističko ugostiteljski sadržaji, frizerski, krojački, postolarski, fotografski i slični uslužni sadržaji),
- b) djelatnosti koje su potencijalni izvori buke i zagađenja okoliša (manji proizvodni pogoni, te automehaničarske, limarske, lakirnice, bravarske, kovačke, stolarske radionice, klaonice i sl.).

(4) Unutar građevinskog područja naselja u granicama izgrađenih i neizgrađenih dijelova naselja, mogu se u skladu s mjesnim prilikama graditi poslovne zgrade za djelatnosti iz stavka (2)b) ovog članka ako uz uvjet da se djelatnosti i proizvodni postupci, prometne potrebe i ostale funkcionalne potrebe mogu ustrojiti na način da ne ugrožavaju okoliš i kvalitetu života i rada na susjednim parcelama, odnosno u naselju.

(5) Prilikom planiranja, projektiranja i odabira tehnologije za djelatnosti iz stavka (2)b) ovog članka, moraju se osigurati i provesti propisane mjere zaštite okoliša.

Uz to trebaju biti zadovoljeni ovi uvjeti:

- djelatnost koja se u njima obavlja, način organizacije rada i tehnološko rješenje te potrebe prometa ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama i naselju,
- najmanje 20% građevinske čestice mora se urediti kao parkovno-pejzažno ili zaštitno kao vegetacijski pojas u skladu s uvjetima zaštite okoliša.

Članak 20.

- (1) Brutto izgrađenost čestice za izgradnju stambeno-poslovnih i poslovnih građevina ne može biti veća od 40%.
- (2) Površina građevne čestice stambeno poslovne i poslovne građevine utvrđuje se u postupku izdavanja akta o gradnji, shodno potrebama te građevine i obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za njenu redovitu upotrebu, uz uvjet da ne može biti manja od 500 m².

Članak 21.

- (1) Minimalna udaljenost građevine od granica susjednih čestica iznosi H/2 (H je visina građevine do krovnog vijenca) za stambeno-poslovne i poslovne građevine.
- (2) Udaljenost građevine od javno prometne površine je najmanje H/2, a ne može biti manja od 3,0 m.

Članak 22.

- (1) Međusobni razmak građevina mora biti najmanje jednak visini više građevine za stambeno-poslovne i poslovne građevine.

Građevine pomoćne i gospodarske funkcije uz stanovanje

Članak 23.

- (1) Pomoćnim građevinama smatraju se: garaže, drvarnice, spremišta, nadstrešnice i sl, a koje su u pomoćnoj funkciji osnovnoj građevini na čestici.
- (2) Gospodarskim građevinama smatraju se:
 - a) bez izvora zagađenja (šupe, kolnice, sjenici, ljetne kuhinje, spremišta poljodjelnih proizvoda i strojeva, sušare, manji pogoni za preradu maslina i grožđa, i sl.),
 - b) s potencijalnim izvorima zagađenja (farme, tovilista, staje, svinjci, kokošinjci i sl.).

Članak 24.

- (1) Gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja za uobičajeni uzgoj stoke i peradi, i to:

- goveda, junadi i teladi	do 10 komada,
- konja	do 5 komada,
- svinja	do 5 komada,
- ovaca i koza	do 20 komada,
- peradi	do 100 komada,
- sitnih glodavaca	do 50 komada.
- (2) Čestica, na kojoj će se izgraditi građevina iz prethodnog stavka, mora biti najmanje 200 m udaljena od središnjih i javnih sadržaja naselja.

Kiosci i pokretne naprave

Članak 25.

- (1) Unutar granica obuhvata Plana mogu se postavljati na javnim površinama i privatnim česticama kiosci ili pokretne naprave, kao i druge konstrukcije privremenih obilježja.
- (2) Kiosci se na javnim površinama postavljaju u skladu s Planom rasporeda kioska na području općine.
- (3) Kioskom se smatra građevina lagane konstrukcije, prenosivog karaktera površine do 12 m².
- (4) Pokretnim napravama smatraju se stolovi, stolci, automati za prodaju napitaka, cigarete i sličnog, ugostiteljska kolica, hladnjaci za sladoled, peći za pečenje plodina, pokretne i druge naprave, te šatori za obavljanje manifestacija. Iste se postavljaju sukladno odredbama ovog Plana i odgovarajućih drugih odluka.
- (5) Gore navedene građevine se postavljaju na način da ne narušavaju izgled prostora, te da ne otežavaju korištenje postojećih pješačkih, prometnih i komunalnih objekata.

2.2.1. Građevne čestice i prometni pristup

Članak 26.

- (1) Unutar građevinskog područja naselja te izdvojenih građevinskih područja izvan naselja građevine se smiju graditi samo na građevnim česticama. Da bi se čestica smatrala građevnom, mora biti uređena te odgovarati dimenzijama određenima za odgovarajuću namjenu propisanim ovim Planom.
- (2) Uređene čestice su čestice koje zadovoljavaju nužne uvjete potrebne za izdavanje akta o građenju. Nužni uvjeti su: pristup s prometne površine, riješena odvodnja otpadnih voda i propisani broj parkirališnih mjesta. Prometna površina je površina javne namjene, nerazvrstana cesta, površina u vlasništvu vlasnika građevne čestice ili površina na kojoj je osnovano pravo služnosti prolaza u svrhu pristupa do građevne čestice. Prometna površina mora odgovarati uvjetima ovog Plana.
- (3) Unutar dijelova građevinskog područja nastalih djelovanjem tradicijskih utjecaja (strmiji tereni, gusto izgrađene ruralne cjeline), građevna čestica može imati samo pješački prometni pristup, ako zbog drugih izvedenih građevina do nje nije moguće izgraditi kolnu prometnu površinu po uvjetima ovog Plana ili do tog dijela građevinskog područja ovim Planom nije planirana prometnica. Navedeno je moguće samo kada to nije u suprotnosti s propisima o vatrogasnim pristupima.

Članak 27.

- (1) Građevna čestica mora imati neposredan pristup na prometnu površinu širine najmanje 3,0 m. Iznimno je moguća i manja širina u slučajevima iz članka 26. stavka (3) ovog Plana, u kom slučaju je to isključivo pješački pristup širine najmanje 1,5 m.
- (2) Za stambeno poslovne i poslovne građevine, kao i građevine javne i društvene te sportsko-rekreacijske namjene, neposredan pristup na prometnu površinu mora biti širok najmanje 5,0 m.

(3) U slučaju izlaza na državnu, županijsku ili lokalnu cestu potrebno je u postupku akta kojim se odobrava gradnja ishoditi posebne uvjete priključenja od strane mjerodavne institucije ili tijela.

(4) U slučaju kad se prilaz građevne čestice na javnu prometnu površinu ostvaruje preko privatnog puta drugog vlasnika, utvrđuje se privremeno služnost prilaza do osnivanja javne prometne površine. Širina takvog pristupnog puta duljine do 50,0 m je najmanje 3,0 m, a širina pristupnog puta dužeg od 50,0 m najmanje 5,0 m. Maksimalna duljina pristupnog puta ne smije prelaziti 200,0 m. Na takav pristup može se priključiti najviše pet individualnih građevina. Iznimka su zatečene situacije u kojima je na pristupni put širine najmanje 3,0 m priključeno više građevina. U tom se slučaju zadržava zatečeno stanje.

Članak 28.

(1) Na jednoj građevnoj čestici unutar građevinskog područja naselja može se graditi samo jedna stambena, poslovna ili stambeno-poslovna građevina individualne gradnje.

(2) Uz osnovnu građevinu iz stavka (1) ovog članka, na istoj građevnoj čestici mogu se graditi i gospodarske, pomoćne i poslovne građevine, koje s osnovnom građevinom čine stambenu i gospodarsku cjelinu.

(3) Za obavljanje poslovne djelatnosti mogu se koristiti i prostorije ili građevine koje ranije nisu bile namijenjene za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog, gospodarskog ili stambenog prostora, na način da se obavljanje tih djelatnosti odvija u skladu s propisima.

(4) Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu postavljaju prema ulici, na način da se poštuje zadani građevni pravac, a pomoćne, gospodarske i dvorišne poslovne građevine po dubini tih čestica iza tih građevina.

(5) Iznimno se može dozvoliti i drugačiji smještaj građevina na čestici, ukoliko konfiguracija terena i oblik čestice, te tradicionalna organizacija čestice ne dozvoljava način gradnje određen u prethodnom stavku ovog članka.

Članak 29.

(1) Urbanističkim planom uređenja centra općinskog središta Kula Norinska, kao i naselja Krvavac, moguće je odrediti zone u kojima površine građevnih čestica propisane Odredbama ovog Plana mogu biti i manje ovisno o gustoći i postojećoj tipologiji izgradnje u tim zonama te u pogledu veličine građevne čestice i koeficijenta izgrađenosti čestice.

2.2.2. Smještaj građevine na građevnoj čestici

Članak 30.

(1) Građevine koje se izgrađuju na slobodno stojeći način ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ako na tu stranu imaju orijentirane otvore.

(2) Udaljenost građevine od susjedne međe može biti i manja u slučaju da smještaj građevine na susjednoj građevnoj čestici omogućava postizanje propisanog razmaka između građevina od 4,0 m, ali ne manja od 0,5 m ili za širinu strehe pod uvjetom da se takav ritam osigura za dio ulice koji čini jedinstvenu cjelinu i da se na njemu ne mogu projektirati niti izvoditi otvori prema susjednoj čestici.

(3) Udaljenost ostalih dijelova građevine koji se smatraju dijelom građevine (balkoni, terase i otvorena stubišta) od granica građevne čestice ne može biti manja od 3,0 m.

(4) Otvorima se u smislu stavaka (1) i (3) ovog članka ne smatraju ostakljenja neprozirnim staklom najveće veličine 60 x 60 cm s otklopnim otvaranjem prema unutra (parapet najmanje visine 2,0 m), dijelovi zida od staklene opeke, ventilacijski otvori maksimalnog promjera, odnosno stranice 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizualni kontakt.

Članak 31.

(1) Na dijelu građevine koja se gradi na samoj građevnoj međi mora se izvesti puni zid bez staklene opeke.

(2) U slučaju prislonjenih građevina koje su svojim zidom prislonjene na granicu susjedne parcele, moraju biti odijeljene vatrootpornim zidovima.

Članak 32.

(1) Uz stambene građevine, na građevnoj čestici se mogu graditi pomoćne građevine s prostorima za rad, spremište ogrijeva i druge svrhe što služe redovnoj upotrebi stambene građevine i to:

- prislonjene uz stambenu građevinu na istoj građevnoj čestici,
- odvojene od stambene građevine na istoj građevnoj čestici,
- na međi, uz uvjet da je zid prema susjednoj čestici izveden od vatrootpornog materijala (ako je kosi krov, nagib krova obavezno izvesti prema pripadajućoj parceli građevine).

(2) Površina građevne čestice pod pomoćnom građevinom računa se u koeficijent izgrađenosti građevne čestice.

Udaljenost građevina od regulacijske linije

Članak 33.

(1) Najmanja udaljenost građevine od regulacijske linije određuje se:

- za stambene građevine	3,0 m
- za garaže u sklopu stambene građevine	3,0 m
- za pomoćne građevine na parceli	10,0 m
- za gospodarske građevine sa potencijalnim izvorima zagađenja	20,0 m
- za pčelinjake	15,0 m

(2) Dozvoljena je gradnja građevine na regulacijskoj liniji u već formiranim uličnim potezima.

(3) Za interpolaciju ili zamjensku gradnju građevina u već izgrađenim dijelovima naselja, a gdje za to postoje uvjeti (postava susjednih građevina na regulacijskoj liniji, radi izgrađenih gospodarskih građevina nije moguća gradnja u propisanoj dubini parcele od najmanje 3,0 m dovoljna širina prostora za prolaz komunalnih instalacija i slično) može se dozvoliti gradnja građevina i na regulacijskoj liniji ili na liniji susjednih novosagrađenih građevina.

(4) Ako građevna čestica graniči s vodotokom, udaljenost regulacijske linije čestice od granice vodnog dobra odredit će se prema vodopravnim uvjetima.

(5) Građevna čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

Međusobna udaljenost građevina

Članak 34.

(1) Međusobni razmak građevina mora biti veći od visine više građevine, odnosno ne manji od 4,0 m za prizemne ili 6,0 m za jednokatne građevine.

(2) Međusobni razmak iz stavka (1) ovog članka može biti i manji, ukoliko se radi o već izgrađenim građevnim česticama.

Članak 35.

(1) Udaljenost gospodarskih građevina s potencijalnim izvorom zagađenja od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 12,0 m, a u postojećim dvorištima gdje se to ne može postići dopušta se minimalna udaljenost od 8,0 m.

(2) Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama od stambenih i manjih poslovnih građevina ne može biti manja od 12,0 m, a od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i sl.) i ulične ograde ne manja od 12,0 m.

(3) Vodonepropusnu sabirnu jamu, bez mogućnosti ispuštanja sadržaja u okolni prostor, treba locirati na minimalnoj udaljenosti od 3,0 m od susjedne međe.

(4) Udaljenost pčelinjaka od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka ne može biti manja od 10,0 m.

2.2.3. Visina i oblikovanje građevina

Članak 36.

(1) Maksimalna dozvoljena katnost građevina:

- za nisku stambenu izgradnju (slobodnostojeći, dvojni i stambeni niz) = $P_0 + P + 1 + P_k$,
- stambeno- poslovna (tipa višestambena) i poslovna izgradnja = $P_0 + P + 2 + P_k$ ili $P + 2$, odnosno visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi najviše 9,0 m.
- ostale zgrade na čestici trebaju biti prizemne.

(2) Moguća je i gradnja građevina viših od propisanih (npr. crkveni tornjevi, silosi, vodotornjevi, vatrogasni tornjevi ili slično), ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavlja.

(3) Ako objekt ima kosi krov njegov nagib treba biti 20-33°, a pokrov treba biti uobičajen za ovo podneblje i krajobrazna obilježja.

(4) Na krovštima stambenih i drugih objekata osim objekata pod zaštitom mogu se uređivati sunčevi kolektori koji mogu zauzeti najviše 1/3 ukupne površine krovnih ploha.

Članak 37.

(1) Potkrovljem se smatra prostor iznad zadnjeg kata i neposredno ispod krovne konstrukcije. Krovna konstrukcija može biti ravna ili kosa. Kod ravnih krovova prostor potkrovlja podrazumijeva etažu izgrađenosti do 75% tlocrtne površine građevine.

(2) Najveći gabarit potkrovlja građevine određen je najvećom visinom nadozida od 90 cm za jednokatne, odnosno 120 cm za prizemne građevine, mjerenom u ravnini pročelja građevine.

(3) Prozori potkrovlja, u pravilu, izvedeni su u kosini krova, kao krovne kućice ili na zabatnom zidu.

(4) Potkrovlje ili mansarda uređeno za stanovanje i poslovnu namjenu kojima je visina nadozida veća od 90 cm za jednokatne, odnosno 120 cm za prizemne građevine, smatraju se etažom kao i etaža veće izgrađenosti od 75% tlocrtne površine građevine.

Članak 38.

(1) Postojeći potkrovnii prostori mogu se prenamijeniti u stambene ili druge namjene i u slučajevima kada ukupna izgrađena površina prelazi maksimalnu građevinsku (bruto) površinu građevine, ukoliko se prenamjena može izvršiti u postojećim gabaritima.

(2) Izvedena ravna krovštia koja zbog loše izvedbe ne odgovaraju svrsi, mogu se preurediti u kosa. Rekonstrukcija će se izvršiti poštujući autorstvo i stilske karakteristike građevina, a u skladu s odgovarajućim aktom i uvjetima (visina nadozida, nagib krova, sljeme) propisanim u prethodnom članku.

(3) Rekonstrukcijom dobivenog potkrovlja iz prethodnog stavka ovog članka mogu se privoditi stambenoj ili poslovnoj namjeni.

Članak 39.

(1) Ispod građevine po potrebi se može graditi podrum.

Članak 40.

(1) Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, oblikovanje pročelja i krovštia te upotrijebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s ambijentalnim vrijednostima sredine, okolnim građevinama, krajolikom i tradicionalnim načinom gradnje.

(2) Građevine koje se izgrađuju kao dvojni objekti ili u nizu moraju s susjednom građevinom činiti arhitektonsku cjelinu.

Članak 41.

(1) Visina vijenca gospodarskih i pomoćnih građevina može iznositi najviše 4,0 m.

(2) Visina vijenca spremišta poljoprivrednih strojeva i poljoprivrednih proizvoda može iznositi najviše 5,0 m, (a silosi za odlaganje prema potrebama tehnologije istih).

2.2.4. Ograde i parterno uređenje

Članak 42.

- (1) Ulična ograda podiže se iza regulacijske linije u odnosu na prometnu površinu.
- (2) Kada se prometna površina koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste, te mora iznositi najmanje:
- kod državne ceste	10,0 metara
- kod županijske ceste	8,0 metara
- kod lokalne i nerazvrstane ceste	5,0 metara
- (3) Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika- prometne površine ne može biti manja od 5,0 m.
- (4) U već izgrađenom dijelu naselja, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika prometne površine može biti manja od 5,0 m, ali ne manja od 3,5 m, osim u slučaju ako se zbog lokalnih uvjeta to ne može postići.

Članak 43.

- (1) Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim česticama. Na građevnim česticama ograde se postavljaju s unutrašnje strane međe ili na drugi način, ali u dogovoru sa susjedom.
- (2) Izgradnja ograda pojedinačnih građevnih čestica treba biti u skladu sa tradicionalnim načinom građenja. Ograde se mogu izvoditi do 1,50 m visine u kombinaciji kamena, betona i metala, ograde od punog zelenila te kameni ili žbukani ogradni zidovi max visine 1,80 m. Nisu dozvoljene montažne ograde od armiranog prefabriciranog betona.
- (3) Ograda između građevnih čestica gradi se prema mjesnom običaju s lijeve ili desne strane, pri čemu njena visina može iznositi najviše 2,0 m.
- (4) Iznimno od stavka (2) i stavka (3) ovog članka, ograde mogu biti i više o 1,5 m odnosno 2,0 m, kada je to nužno radi zaštite ili zbog načina korištenja građevina i površina (gospodarskih, sportskih, rekreacijskih i drugih), ali ne više od 4,0 m.

Članak 44.

- (1) Teren oko građevine, potporne zidove, terase i sl. treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se onemoguću otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta, odnosno susjednih građevina.
- (2) Najveća visina potpornog zida ne može biti veća od 2,0 m. U slučaju da je potrebno izgraditi potporni zid veće visine, tada je isti potrebno izvesti u terasama, s horizontalnom udaljenošću zidova od min 1,5 m, a teren svake terase ozeleniti.
- (3) Prilazne stubbe, terase u razini terena ili do najviše 60 cm iznad razine terena, potporni zidovi i sl. mogu se graditi i izvan površine gradivog dijela čestice, ali na način da se na jednoj strani građevne čestice osigura nesmetan prilaz u dvorišni dio građevne čestice, najmanje širine 3,0 m.

2.2.5. Komunalno opremanje građevina

Članak 45.

(1) Građevine u higijenskom i tehničkom smislu moraju zadovoljiti važeće standarde vezano na površinu, vrste i veličine prostorija, a naročito uvjete u pogledu sanitarnog čvora.

Članak 46.

(1) Gdje na dijelu građevinskog područja postoji vodovodna mreža i ako za to postoje tehnički uvjeti, stambena građevina se obvezatno mora priključiti na vodovod, a u drugim slučajevima opskrba pitkom vodom se rješava na higijenski način prema mjesnim prilikama.

(2) Do realizacije sustava javne odvodnje s uređajem za pročišćavanje moguća je realizacija pojedinačnih objekata s prihvatom otpadnih voda u vodonepropusne sabirne jame i odvozom putem ovlaštenog pravnog subjekta ili izgradnjom vlastitih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda prije upuštanja istih u prirodni prijemnik, a sve ovisno o uvjetima na terenu te uz suglasnost i prema uvjetima nadležnih službi.

(3) Priključivanje građevina na elektroopskrbnu, plinoopskrbnu i mrežu elektroničkih komunikacija obavlja se na način propisan od nadležnih tijela.

2.3. IZGRAĐENE STRUKTURE VAN NASELJA

Članak 47.

(1) Građevine što se u skladu sa Odredbama ovog Plana, mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

(2) Na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja mogu se smještati samo one gospodarske djelatnosti koje se zbog uvjeta prostorne organizacije i tehnologije proizvodnje ne mogu smjestiti unutar građevinskih područja naselja, odnosno one gospodarske djelatnosti koje nepovoljno utječu na uvjete života u naselju. Obveza je da za smještaj takvih djelatnosti korisnik osigura svu potrebnu prometnu, energetska i komunalnu infrastrukturu.

Članak 48.

(1) Na području Općine Kula Norinska mogu se planirati prema smjericama i kriterijima utvrđenim ovim Prostornim planom, zahvati u prostoru za:

- A) izdvojena građevinska područja izvan naselja:
- građevine gospodarske namjene:
 - poslovne (pretežito uslužne, pretežito trgovačke, pretežito poslovne),
 - građevine sportsko- rekreacijske namjene,
 - groblja,
- B) pojedinačni objekti i površine izvan građevinskog područja:
- površine infrastrukturnih sustava,
 - pojedinačni objekti u funkciji poljoprivredne proizvodnje,
 - pojedinačni objekti i uređaji unutar šumskih površina,
 - pojedinačni objekti tradicijske gradnje.

(2) Ukoliko se planira izgradnja građevina unutar zaštitnih područja izvorišta, izgradnja je moguća isključivo sukladno Odluci o zaštiti predmetnog izvorišta.

Članak 49.

(1) Izvan građevinskih područja naselja mogu se graditi građevine za koje se, u skladu sa zakonom, drugim propisima i Odredbama ovog Plana, ne određuju posebna građevinska područja, kao:

- a) na poljoprivrednom zemljištu P2, vrijedno obradivo tlo:
- gradnja poljoprivrednih građevina za uzgoj životinja za 30 i više uvjetnih grla,
 - gradnja građevina za uzgoj poljoprivrednih kultura - staklenika i plastenika,
 - gradnja građevina obiteljskog gospodarstva,
 - gradnja ribnjaka,
 - gradnja građevina infrastrukture,
 - gradnja građevina za istraživanje i iskorištavanje energetska mineralnih sirovina.
- b) na poljoprivrednom zemljištu, ostala obradiva tla:
- svi zahvati kao pod a)
 - gradnja građevina za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina,
 - prilikom izgradnje nove javne ceste gradnja svih pratećih sadržaja javne ceste koji su predviđeni projektom ceste,
 - gradnja benzinskih postaja, odmorišta i parkirališta, te postavljanje reklamnih panoa uz

- postojeće javne ceste,
- gradnja manjih vjerskih građevina (križevi, poklonci, kapelice i slično) i spomen-obilježja,
 - gradnja infrastrukturnih građevina od interesa za obranu.
- c) u šumama i na šumskom zemljištu:
- gradnja građevina infrastrukture koja je predviđena u grafičkim dijelovima plana i šumskih prometnica potrebnih za gospodarenje šumom,
 - građevine u funkciji gospodarenja i korištenja šuma,
 - gradnja infrastrukturnih građevina od interesa za obranu,
 - pomoćne građevine u funkciji zaštite šuma (šumske ceste, infrastruktura za zaštitu od požara, objekti za osmatranje i dojavu i sl.),
 - građevine i površine u funkciji rekreacije (biciklističke staze, trim staze, pješačke staze, staze za jahanje i sl.),
 - pomoćne građevine u funkciji rekreacijskih sadržaja (sanitarni čvorovi, punktovi pitke vode, klupe, sjenici i odmorišta).
- d) u evidentiranim i zaštićenim dijelovima prirode:
- gradnja građevina koje budu predviđene planom područja posebnih obilježja,
 - gradnja građevina infrastrukture koja je predviđena u grafičkim dijelovima ovog plana.
- e) na vodama i unutar vodnog dobra ukoliko nije u suprotnosti s podtočkama c) ili d):
- gradnja vodnih građevina,
 - gradnja građevina infrastrukture,
 - gradnja građevina za rekreaciju i to samo temeljem plana užeg područja.

Članak 50.

- (1) Postojeće izgrađene građevine - pojedinačni objekti tradicijske gradnje i ruševine smještene izvan građevinskog područja mogu se održavati i rekonstruirati u okvirima zatečenog gabarita.
- (2) Uvjeti za gradnju pojedinačnih objekata u funkciji poljoprivredne djelatnosti dani su u poglavlju 3.3.3. ovih Odredbi.
- (3) Uvjeti za gradnju pojedinačnih objekata i uređaja unutar šumskog zemljišta dani su u poglavlju 3.3.4. ovih Odredbi.

2.3.1. Sportsko - rekreacijske građevine

Članak 51.

(1) Izgradnja sportsko- rekreacijskih građevina, koje se u skladu s ovim Planom mogu graditi izvan građevinskog područja naselja, može se vršiti samo na temelju dokumentacije propisane važećim zakonima i propisima za izdavanje odgovarajućeg akta za gradnju.

(2) Unutar obuhvata Plana u naselju Krvavac, lokalitetu Pod Livadama nalazi se postojeća zona sportsko- rekreacijske namjene (R) površine 1,29 ha, a planirane su još dvije zone sportsko- rekreacijske namjene smještene u naseljima Kula Norinska i Krvavac:

- lokalitet Livade, sportska dvorana (R3) i sportska igrališta (R4) površine 0,40 ha;
- naselje Kula Norinska, sportsko- rekreacijski centar (R6) površine 0,98 ha.

(3) Za planirane zone sportsko- rekreacijske namjene prikazane na karti 1. *Korištenje i namjena površina* točne granice odrediti će se na temelju izrađene geodetske snimke prostora zahvata, a i njihovi sadržaji izradom idejnog rješenja, a sve prema uvjetima određenih ovim Planom.

(4) Izdvojena građevinska područja izvan naselja sportsko- rekreacijske namjene mogu se planirati na predjelima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti tako da:

- ukupna tlocrtna bruto površina zatvorenih i natkrivenih građevina može iznositi najviše 10% površine sportskih terena i sadržaja
- najmanje 60% površine svake građevne čestice bude uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo

(5) Uređenje lokaliteta za sport i rekreaciju obuhvaća potrebne zahvate oblikovanja zemljišta za izvedbu sportsko-rekreacijskih površina (igrališta, staza i sl.), ali i izgradnju pratećih objekata nužnih za funkciju ovih zona (ugostiteljski, društveni servisno-sanitarni i drugi prateći sadržaji). Objekti pratećih sadržaja izvode se s maksimalnom visinom P (prizemlje) ili 5,0 m od od konačno zaravnatog i uređenog terena do vijenca objekta, oblikovanih u autohtonom-ambijentalnom stilu sa kamenim zidovima i krovom od kupe kanalice (mediteran crijep).

Članak 52.

(1) Sportsko- rekreacijske građevine mogu imati maksimalnu tlocrtnu površinu 200 m² te maksimalnu visinu P+1, odnosno visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi maksimalno 7,0 m. Udaljenost građevine od susjedne čestice minimalno iznosi visinu građevine. Iznimno, visina sportsko-rekreacijskih građevina može, u skladu s namjenom i funkcijom građevine te uz dokaz o načinu korištenja koji zahtjeva veću visinu, iznositi i više od propisane visine od 7,0 m.

(2) Minimalna veličina čestice za izgradnju sportsko- rekreacijskih građevina izvan građevinskog područja naselja je 2000 m².

2.3.2. Groblja

Članak 53.

(1) Na području Općine Kula Norinska postoje pet (5) groblja/ukopišta koja zadovoljavaju potrebe lokalnog stanovništva, a locirana su na mjestima koja omogućuju proširenja i povećanje broja ukopišnih mjesta. U pravilu, na lokaciji ukopišta izgrađena je crkva. Groblja se nalaze na području sljedećih naselja:

- Borovci (Sv. Nikole),
- Desne (Sv. Juraj),
- Kula Norinska (Bagalović, Gospa od Kamena),
- Momići (Gospa Fatimska),
- Nova Sela (Sv. Ante).

(2) Planom je utvrđeno područje postojećeg groblja i definirana zona u funkciji groblja u sklopu koje je dozvoljeno proširenje ukoliko se ukaže potreba za tim.

(3) Gradnja novih, odnosno rekonstrukcija (proširenje) postojećih groblja utvrđuje se na temelju Programa uređenja groblja za vremensko razdoblje od najmanje trideset godina.

(4) Uređenje groblja, gradnja pratećih građevina te oblikovanje opreme koja se postavlja na groblje mora biti primjereno oblikovanju, uređenosti i tradiciji. Uređenje groblja potrebno je uskladiti s Zakonom o grobljima, Pravilnikom o grobljima i ostalim važećim propisima.

(5) Smještaj novih groblja nije dopušten na poplavnim zemljištima, terenu s visokom podzemnom vodom i u izgrađenim dijelovima naselja, a udaljenost groblja od građevina mora biti sukladna Pravilniku o grobljima.

2.3.3. Površine infrastrukturnih sustava

Članak 54.

(1) Površine infrastrukturnih sustava uključivo i infrastrukturne građevine (prometne, energetske i komunalne), koje se u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, su:

prometne građevine

- prometnice svih kategorija i nivoa opremljenosti (državne, županijske i lokalne), uključujući sve prateće građevine i uređaje (mostovi, nadvožnjaci, podvožnjaci, propusti, benzinske postaje i druge građevine u funkciji cestovnog prometa),
- željezničke pruge svih kategorija, uključujući prateće građevine i pružna postrojenja (mostovi, nadvožnjaci, propusti, ranžirni kolosjeci i druge građevine u funkciji željezničkog prometa),
- telekomunikacijski sustavi i ostali sustavi veza (TV, radio i drugi).

energetske građevine

- elektroenergetske građevine (građevine za proizvodnju i transport energije),
- građevine za proizvodnju i transport nafte i plina s pripadajućim građevinama, odnosno uređajima i postrojenjima,
- građevine eksploatacije mineralnih sirovina.

vodne građevine

- građevine za obranu od poplava (nasipi, kanali i akumulacije),
- regulacijske građevine (regulacije vodotoka, prokopi, izmjene profila, vodne stepenice),
- građevine za melioracijsku odvodnju,
- građevine za korištenje voda (vodoopskrbni sustavi i vodozahvati),
- građevine za zaštitu voda (sustavi odvodnje otpadnih voda).

(2) Pri određivanju površina infrastrukturnih koridora potrebno je uvažavati:

- vrednovanje prostora građenja,
- uvjete utvrđivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava,
- mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti,
- mjere zaštite prirodnih vrijednosti,
- mjere zaštite kulturno-povijesnog naslijeđa,
- mjere sprečavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

Članak 55.

(1) Izvan zemljišnog pojasa javne ceste, a izvan građevinskog područja ne dozvoljava se izgradnja građevina za potrebe pružanja usluga vozačima i putnicima osim osnovne građevine benzinske postaje uz kategorizirane prometnice.

(2) Minimalna površina građevne čestice za gradnju benzinske postaje je 1000 m², a maksimalna 2000 m² s tim da se obvezno 20% prirodnog terena građevne čestice uredi kao cjelovita zelena hortikulturna površina.

Članak 56.

(1) Moguća je izgradnja kompleksa pratećih prometnih građevina na osnovi odluke Općinskog vijeća, a nikako na osobito vrijednom i vrijednom poljoprivrednom tlu i šumskom području.

(2) Građevinama iz stavka (1) ovog članka smatraju se uz benzinsku postaju, uslužne (autodijelovi, marketi), ugostiteljske (restorani, caffè barovi), servisne (servis i pranje vozila) građevine, te parkirališta za osobna i teretna vozila (kamionski terminal).

Članak 57.

(1) Površina građevne čestice predviđene za izgradnju građevnog kompleksa iz članka 56. iznosi 5000 m², a ukupni koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,2.

Članak 58.

(1) Prateće prometne građevine obavezno se priključuju na sustav komunalne infrastrukturne mreže (vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, mreža elektroničkih komunikacija, plinoopskrba, elektroopskrba).

(2) Priključivanje građevina na sustav komunalne infrastrukture obavlja se na način propisan od nadležnih službi.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Članak 59.

(1) Prostornim planom uređenja osigurani su uvjeti za smještaj gospodarskih sadržaja:

- u građevinskom području naselja,
- u građevinskim područjima izdvojene namjene izvan naselja,
- izvan građevinskih područja.

(2) Gospodarske djelatnosti smještaju se u prostore iz stavka (1) ovog članka uz uvjet da racionalno koriste prostor te da nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša.

3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

3.1.1. Proizvodna i poslovna namjena

Članak 60.

(1) Pod gospodarskom namjenom moguća je gradnja poslovnih građevina i proizvodnih pogona čiste industrije, servisne i zanatske djelatnosti, skladišta i servisi te ostale djelatnosti koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju.

U sklopu gospodarske namjene gradnja treba biti tako koncipirana da:

- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi do 60%
- najmanje 20% ukupne površine čestice mora biti ozelenjeno.

(2) Građevne čestice gospodarske namjene moraju biti odijeljene zelenim pojasom ili javnom prometnom površinom od građevnih čestica stambenih i javnih građevina u zonama mješovite gradnje.

(3) Unutar obuhvata ovog Plana u naselju Borovci, lokalitetu Solarevina, nalaze se dva građevinska područja isključive gospodarske namjene- proizvodne (I) ukupne površine 8,90 ha.

Članak 61.

(1) Poslovne građevine sa sadržajima neophodnim za svakodnevni život (obrada, dorada, servisi, opskrba, skladišta i slično) mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja u skladu s lokalnim uvjetima, ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina građevne čestice i njen položaj to omogućavaju.

(2) Uz to trebaju biti zadovoljeni ovi uvjeti:

- djelatnost koja se u njima obavlja, način organizacije rada i tehnološko rješenje te potrebe prometa ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama i naselju
- najmanje 20% građevne čestice mora se urediti kao parkovno-pejzažno zelenilo ili zaštitno zelenilo kao vegetacijski pojas u skladu s uvjetima zaštite okoliša
- oblik i veličina građevne čestice određeni su unutar poglavlja 2.2. ovih Odredbi.

3.1.2. Turistička izgradnja unutar naselja

Članak 62.

- (1) U građevinskom području naselja mogu se planirati pojedinačne građevine za smještaj gostiju (hotel, pansion, prenočište i sl.) maksimalnog kapaciteta do 80 postelja.
- (2) Proračunski broj postelja za navedene građevine iznosi 2 kreveta po smještajnoj jedinici.
- (3) Razmještaj, kategorija, kapacitet, veličina i ostali pokazatelji ugostiteljsko-turističkih područja primijeniti će se u skladu s kvalitativnim značajkama prostora prema sljedećim smjernicama:
 - prilagoditi nužno ponudu na turističkom tržištu globalnoj strategiji razvoja Županije,
 - ulagati prilikom investiranja u turizam u prilagodbu po namjeni postojećih ruralnih naselja poštujući načela zaštite kulturnih dobara i tradicionalne gradnje,
 - poticati razvoj turističkih kapaciteta kod privatnih iznajmljivača soba,
 - dati prednost poboljšanju unutarnje i vanjske infrastrukture i zaštiti okoliša.

Članak 63.

- (1) Unutar naselja mogu se graditi i građevine vrste hotel u skladu s Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine hoteli Ministarstva turizma:
 - maksimalna gustoća korištenja površine može biti do 120 kreveta / ha,
 - maksimalni dopušteni koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,3
 - maksimalni dopušteni koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 0,8
 - najviša dopuštena katnost iznosi P+2, a najviša dopuštena visina građevine iznosi 9,0m mjereno od najniže kote konačno zaravnatog teren uz građevinu do vijenca
 - najmanje 40% svake građevne čestice uredi kao parkovno i prirodno zelenilo,
 - unutar čestice mogu se realizirati i drugi kompatibilni prateći sadržaji javne namjene (poslovni prostor, kultura, usluge, servisi, zabava, sport-rekreacija i dr.) uz osnovnu turističku namjenu.
 - povezivanje prostora zone ugostiteljsko-turističke namjene na javnu prometnu mrežu ostvaruje se direktno ili spojnim putem minimalne širine 6,0 metara;
 - u sklopu čestice ili zone ugostiteljsko-turističke namjene treba realizirati najmanje 1 parkirališno mjesto po smještajnoj jedinici.

Članak 64.

- (1) Uređenje i izgradnju odgovarajućih sadržaja potrebno je planirati i provoditi tako da se u najvećoj mogućoj mjeri očuva izvorna vrijednost prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja.

3.2. GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

3.2.1. Građevinsko područje izdvojene namjene izvan građevinskog područja naselja – gospodarska namjena - poslovna

Članak 65.

(1) U okviru razvoja gospodarske strukture unutar obuhvata Plana utvrđuju se građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja:

- gospodarska namjena – poslovna (K):
 - pretežito uslužne (K1), pretežito trgovačke (K2),
 - mješovite zone pretežito poslovne (K5) s reciklažnim dvorištem.

(2) U zonama gospodarske namjene- poslovne moguć je smještaj sljedećih sadržaja: uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih, reciklažnih te mješovitih.

(3) Unutar površina gospodarske – poslovne namjene utvrđenih ovim planom, prostornim planovima užih područja moguće je planirati i javne i zaštitne zelene te površine infrastrukturnih sustava.

Članak 66.

(1) Ovim Planom u sjevernom dijelu Općine Kula Norinska (Nova Sela) na površini od 170 ha predviđena je zona gospodarske -poslovne namjene: pretežito uslužne (K1), pretežito trgovačke (K2) i mješovite, pretežito poslovne namjene (K5) u kojoj je moguće planiranje i industrijskih pogona i obrta.

(2) Unutar zone iz stavka (1) planira se i smještaj reciklažnog dvorišta čije su smjernice dane u poglavlju 7. *Gospodarenje s otpadom.*

Članak 67.

(1) U zoni gospodarske namjene - poslovne „Nova Sela I“ izgradnja se vrši temeljem odredbi važećeg Urbanističkog plana uređenja poduzetničke zone „Nova Sela I“ (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije br.14 od 31.12.2010.g.).

(2) Gospodarska zona „Nova Sela II“ nalazi se unutar obveze izrade urbanističkog plana uređenja te se prostor do privođenja planiranoj namjeni može koristiti kao poljoprivredno zemljište ili za sadržaje privremenog ili povremenog karaktera (montažni kiosci, sajmovi, razne prigodne manifestacije i sl.) odlukama lokalne samouprave temeljenim na posebnim propisima.

(3) U slučaju kad se u zonama gospodarskih djelatnosti predviđa izgradnja novih ili rekonstrukcija postojećih građevina, u kojima je u tijeku tehnološkog procesa moguća emisija štetnih plinova, ispuštanje agresivnih tekućina ili postoji bilo koja opasnost po okolinu, potrebno je izraditi procjenu utjecaja na okoliš.

(4) Iznimno se može izdati akt o gradnji za česticu koja zadovoljava nužne uvjete propisane važećim Zakonom o gradnji.

Članak 68.

(1) Unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene - poslovne propisuju se sljedeći uvjeti gradnje:

- najmanja površina građevne čestice iznosi 600 m²;
- oblik građevne čestice za gospodarsku namjenu treba biti što pravilniji, po mogućnosti usporednih međa, najmanje širine fronte od 20,0 m
- najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,4;
- najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,2;
- najmanje 20% površine građevne parcele potrebno je ozeleniti;
- propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost gradnje složene građevine;
- najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim čestice javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine;
- najmanja međusobna udaljenost zgrada (dijelova složene građevine) na građevnoj čestici iznosi polovicu visine više građevine;
- visinu i katnost građevina na građevnoj čestici određuju tehnološki zahtjevi, pri čemu ukupna visina građevina može iznositi najviše 12,0 m;
- iznimno od prethodnog stavka, gdje to tehnološki uvjeti nužni za obavljanje djelatnosti određuju, visina dijelova građevine smije biti i veća.
- visina neprozirnog dijela ograde građevne čestice može iznositi do 1,0 m, a ukupna visina do 3,0 m;
- pristupne ceste i ceste u okviru gospodarske zone trebaju imati kolnik širok najmanje 5,0 m, a parkiranje se u pravilu mora riješiti na građevnoj čestici;
- krovovi mogu biti ravni krov ili krovove blagog nagiba, odnosno jednostrešni krov nagiba 18-24°, s adekvatnim pokrovima (uključivo lim). Prostornim planom užeg područja, temeljem pobliže analize, mogu se utvrditi i uvjeti za gradnju zgrada s ravnim i krovovima blagog nagiba, te drugačijim pokrovima, posebno za građevine gospodarske, javne ili druge nestambene namjene većih i netipičnih tlocrtnih površina i/ili formi;
- gdje god to prostorni uvjeti dopuštaju, u gospodarskim zonama potrebno je između kolnika i nogostupa zasaditi visoko zelenilo.

3.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

3.3.1. Eksploatacija mineralnih sirovina

Članak 69.

- (1) Potencijalne lokacije za eksploataciju mineralnih sirovina određuju se na najmanje vizualno osjetljivim lokacijama temeljem rudarsko-geološke osnove/studije kojom su definirani potencijalnost prostora po vrstama mineralnih sirovina, prijedlog gospodarenja te način sanacije tijekom korištenja i nakon zatvaranja eksploatacijskih polja, odnosno uređenja prenamjenom napuštenih polja.
- (2) Eksploatacijska polja ne mogu se odobravati u zaštićenim dijelovima prirode, na prostoru visokih šuma i osobito vrijednih poljoprivrednog zemljišta, infrastrukturnih koridora i unutar građevinskih područja.
- (3) Eksploatacijska polja se ne mogu odobravati na području sanitarnih zona izvorišta sukladno Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta.
- (4) Nova eksploatacijska polja, u cilju očuvanja stabilnosti šumskog ekosustava, planirati vrednujući kriterije iz Uredbe o postupku i mjerilima za osnivanje prava služnosti na šumi i/ili šumskom zemljištu u vlasništvu RH u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina („Narodne novine“, broj 133/07).
- (5) Ovisno o vrsti mineralne sirovine teži se otvaranju eksploatacijskih polja u podzemlju.

Članak 70.

- (1) Eksploatacija mineralnih sirovina vezana je na iskorištavanje prirodnih resursa i te se djelatnosti smještavaju uz ležišta sirovina. U Općini Kula Norinska moguće je istražiti lokaciju za eksploataciju zemlje i kamena oko naselja Desne.

Članak 71.

- (1) Uz zahtjev za izdavanje akta o gradnji za iskorištavanje mineralnih sirovina potrebno je dostaviti programsko idejno rješenje usuglašeno s dokumentima prostornog uređenja, koje će sadržavati osobito:
 - položaj, oblik i veličinu eksploatacijskog područja,
 - površinu za smještaj građevina i postrojenja na čestici,
 - građevine mogu imati maksimalnu tlocrtnu površinu 200 m²,
 - mjesto i način priključivanja čestice na javni put i komunalne građevine,
 - namjenu građevina,
 - maksimalnu visinu građevina od P+1, odnosno visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi maksimalno 7,0 m,
 - vrst krova i ograda,
 - udaljenost građevina od susjedne čestice minimalno iznosi visini građevine,
 - mjere zaštite okoline i oblikovanja okoliša,
 - mjere sanacije područja po prestanku korištenja.

3.3.2. Akvakultura

Članak 72.

(1) Studijom o mogućnostima uzgoja ribe na području Općine Kula Norinska (naselja Kula Norinska, Momići, Romići, Desne i Borovci) Razvojno-istraživačkog centra za marikulturu iz Stona iz travnja 2004. predviđena je mogućnost planiranja površina uzgajališta.

(2) Za potencijalna planirana uzgajališta unutar područja predviđenog za zaštitu u kategoriji Parka prirode, u PPPPO će se ispitati mogućnost obavljanja djelatnosti ribarstva i marikulture/akvakulture.

Članak 73.

(1) Pri odabiru pojedinih lokacija za smještaj pojedinačnih farmi potrebna su dodatna, specifična istraživanja, uz istovremene razgovore s lokalnim ribarima i uzgajivačima glede njihovog iskustva i saznanja, poglavito o ekstremnim situacijama.

(2) Lokacije moraju zadovoljiti sljedeće kriterije:

- izbjeći inkompatibilnost s namjenom i korištenjem površina,
- minimalna udaljenost do zona izgradnje na kopnu 1000 m.

(3) U interesu zaštite okoliša od negativnog utjecaja akvakulture uslijed samozagađenja i vjerojatnosti prenošenja bolesti potrebno je poštovati standarde minimalnog razmaka između pojedinih farmi prema posebnom zakonu.

Članak 74.

(1) Ovim Planom određeni su uvjeti za smještaj sljedećih gospodarskih sadržaja za koje se ne određuju posebna građevinska područja:

- za potrebe poljoprivrede i stočarstva,
- u funkciji gospodarenja šumama i lova- lugarnice, lovački domovi, hranilišta, pojilišta i sl.

3.3.3. Poljoprivreda i stočarstvo

Članak 75.

(1) Razvoj poljoprivrede treba temeljiti na tržišnim načelima i obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, posebno u voćarstvu, vinogradarstvu i povrćarstvu, uključujući i farmerski tip gospodarstva.

(2) Prvenstveno je potrebno zaustaviti svako daljnje usitnjavanje zemljišnog posjeda i stimulirati povećavanje, a poželjno je pristupiti novom utvrđivanju vrijednosti tla i djelotvornijoj zaštiti kvalitetnog, plodnog zemljišta.

(3) U korištenju poljoprivrednog zemljišta postupno treba promovirati razvitak integrirane i ekološke poljoprivrede.

(4) Ekološka poljoprivreda (organska, biološka) je poljoprivredna proizvodnja bez primjene mineralnih gnojiva, pesticida i drugih agrokemikalija. Integrirana poljoprivreda je kontrolirana poljoprivredna

proizvodnja.

Članak 76.

(1) Za intenzivan uzgoj poljoprivrednih kultura potrebno je osigurati dostatne količine vode na površinama pogodnim za navodnjavanje, a u skladu s Planom navodnjavanja Dubrovačko- neretvanske županije.

Članak 77.

(1) Na području Općine Kula Norinska potrebno je planirati uspostavljanje poljoprivrednog centra (središta) za opsluživanje poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava u najbližoj okolini zajedničkim servisima ili djelatnostima (servisi za poljoprivrednu mehanizaciju, poljoprivredne i veterinarske apoteke, sjedišta poljoprivredne savjetodavne službe, veterinarske službe, laboratoriji za analize pojedinih proizvoda, otkupne stanice, hladnjače, sortirnice voća i povrća, pakirnice, objekti za preradu i doradu poljoprivrednih proizvoda - uljare, vinarije, mljekare i sl.) ovisno o količini i kakvoći proizvodnje.

(2) Gradnja izvan građevinskog područja u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti može se dozvoliti uz uvjet primjene propisanih mjera zaštite okoliša i očuvanja krajobraza:

- na posjedu primjerene veličine,
- za stočarsku i peradarsku proizvodnju iznad minimalnog broja uvjetnih grla.

(3) Ovim Planom utvrđeni su kriteriji za izgradnju stambenih i gospodarskih objekata za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma.

(4) Građevine u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti su:

- farme,
- tovilišta,
- spremišta, poljodjelske kućice,
- ribarske i vinogradarske kuće za izletnički turizam i ugostiteljstvo,
- plastenici.

Farme

Članak 78.

(1) Stambeno-gospodarski sklopovi (u daljnjem tekstu: farme) predstavljaju grupe zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, koje se mogu graditi na čestici najmanje površine od 3.000 m² s osiguranim pristupom na javnu prometnu površinu.

Članak 79.

(1) Na farmi se mogu graditi:

- stambene građevine za potrebe vlasnika i zaposlenih,
- gospodarske građevine za potrebe biljne proizvodnje,
- gospodarske građevine za potrebe stočarske proizvodnje,
- građevine za proizvodnju i skladištenje vina,
- građevine za potrebe seoskog turizma,
- industrijske građevine za potrebe prerade poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na farmi.

Članak 80.

- (1) Površina i raspored građevina na farmi utvrđuju se lokacijskom dozvolom u skladu s potrebama tehnologije pojedine djelatnosti.
- (2) Za izgradnju pojedinih vrsta građevina na farmi primjenjuju se odredbe za visinu izgradnje, udaljenost od javne prometne površine, susjedne čestice i građevine, propisane za izgradnju u sklopu građevinskog područja.
- (3) Najveća izgrađenost čestice može biti 30%.

Članak 81.

- (1) Projektna dokumentacija temeljem koje će se ishoditi potrebni akti za gradnju farmi mora sadržavati osobito:
 - veličinu čestice i površinu poljoprivrednog zemljišta predviđenog za korištenje,
 - vrste poljoprivredne proizvodnje koje će se na njemu organizirati,
 - tehnološko rješenje i kapaciteti,
 - razmještaj planiranih građevina i ostalih sadržaj na farmi,
 - pristup na javnu prometnu površinu,
 - mogućnosti opremanja komunalnom infrastrukturom (opskrba vodom, način odvodnje, odlaganje otpada i dr.),
 - potencijalni utjecaj na okoliš i mjere zaštite.

Tovilišta

Članak 82.

- (1) Površina građevne čestice za izgradnju gospodarskih građevina za uzgoj životinja (tovilišta) ne može biti manja od 2.000 m², a najveća izgrađenost čestice iznosi 40%.
- (2) Visina je prizemlje, s time da visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnano i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi najviše 7,5 m.
- (3) Gospodarske građevine za uzgoj životinja mogu se graditi samo izvan građevinskog područja.
- (4) Najmanja udaljenost gospodarske građevine za uzgoj životinja je 500 m od građevinskog područja, najmanje 50 m od javnog puta i od javnog vodovoda i najmanje 100 m od magistralne ceste.

Članak 83.

- (1) Za gospodarske građevine za intenzivan uzgoj stoke i drugih životinja kapaciteta preko 500 uvjetnih grla (što ne uključuje građevine za uzgoj svinja i peradi) obvezno se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, a za koje je nadležno upravno tijelo u Županiji.

Spremišta, poljodjelska kućica

Članak 84.

- (1) Na poljoprivrednom zemljištu, vinogradima i voćnjacima od 500 m² do 1000 m² može se graditi spremište za alat, oruđe i strojeve do 15 m².
- (2) Na poljoprivrednom zemljištu većem od 1000 m² može se graditi poljodjelska kućica najveće građevinske (bruto) površine od 25 m², visine prizemlja s mogućnošću gradnje podruma, s time da visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi najviše 3,0 m.
- (3) Gospodarske građevine iz prvog stavka ovog članka ne priključuju se na prometnu i komunalnu infrastrukturu.

Vinogradarske kuće za izletnički turizam i ugostiteljstvo

Članak 85.

- (1) Proizvođač vrhunskog vina, uz postojanje registriranog poduzeća za poslovanje, može izgraditi gospodarsku građevinu (kušaonicu vina) za promidžbu svojih proizvoda s vinskim podrumom.
- (2) Građevine iz stavka (1) ovog članka mogu se graditi na česticama vinograda čija je površina najmanje 3000 m². U tom slučaju je najveća građevinska (bruto) površina građevine 50 m². Na svakih novih 2000 m² vinograda građevinska (bruto) površina građevine može se povećati za 20 m², s time da konačna građevinska (bruto) površina građevine ne može biti veća od 150 m².
- (3) Najveća dozvoljena visina je prizemlje s mogućnošću gradnje podruma, s time da visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi najviše 3,0 m.
- (4) Oblikovanje građevina mora biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom.

Plastenici

Članak 86.

- (1) Na poljoprivrednom zemljištu mogu se graditi staklenici i plastenici za uzgoj cvijeća, voća i povrća.

3.3.4. Šumarstvo

Članak 87.

- (1) Razvoj šumarstva kao gospodarske djelatnosti potrebno je temeljiti na načelu održivog gospodarjenja.
- (2) Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem na području Općine podrazumijeva, uz gospodarske učinke i održavanje biološke raznolikosti, sposobnosti obnavljanja, vitalnosti i potencijala šuma, kako bi se ispunile gospodarske, ekološke i općekorisne funkcije šuma.
- (3) Gospodarenje šumama (naročito privatnim) s gledišta korištenja i zaštite prostora treba unaprijediti prema stručnim kriterijima i principima šumarske struke, u cilju naglašavanja općekorisnih funkcija šume i održavanja ekološke ravnoteže.

Članak 88.

- (1) Zaštitno-gospodarske šume obuhvaćaju najveći dio šumskog resursa unutar obuhvata Plana, a temeljna im je namjena zaštita i sanacija ugroženih područja (opožarenih površina i površina izloženih eroziji), poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora, zaštita naselja, gospodarskih i drugih građevina.
- (2) Unutar zaštitno- gospodarskih šuma mogu se planirati sljedeći zahvati u prostoru: šumarske postaje (lugarnice), planinarski domovi i lovačke kuće, depoi drvene građe, znanstveno- istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava, otkupne stanice šumskih plodina.
- (3) Uvjeti za prostorni raspored i veličinu zahvata građevina iz stavka (2) ovog članka, uz posebne uvjete korištenja šuma koje propisuje nadležno državno tijelo su:
 - maksimalna građevinska (bruto) površina je 70 m²,
 - maksimalni broj etaža: 1 nadzemna (P),
 - oblikovanje građevine mora biti usklađeno s prirodnim okolišem bez narušavanja prirodnih uvjeta,
 - građevine u funkciji lova mogu se graditi samo na površinama lovišta,
 - građevina ne može biti udaljena manje od 300 metara od prve susjedne građevine istih osobitosti, građevina mora imati pristupni put, vlastitu vodoopskrbu (cisternom), odvodnju (pročišćavanje otpadnih voda) i energetski sustav (plinski spremnik, električni agregat, i drugo) te propisani broj parkirališnih mjesta.

Članak 89.

- (1) Unutar obuhvata Plana dio šumskog resursa čini i šuma posebne namjene koja je teritorijalno razgraničena od ostatka šumskog resursa, a temeljna joj je namjena rekreativna.
- (2) Unutar šume posebne namjene mogu se planirati sljedeći zahvati u prostoru: planinarski domovi, izletišta, rekreacijski sadržaji, arboretumi i zvjerinjaci, farme za uzgoj divljači, znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava. Uvjeti za prostorni raspored i veličinu zahvata navedenih građevina dani su u čl.88 st.3 ovih Odredbi.

Članak 90.

(1) Uređenje šumskih površina vršiti će temeljem Zakona o šumama, Šumskogospodarske osnove odnosno Programa gospodarenja šumama. Planom dozvoljena izgradnja i uređenje unutar šumskih površina moguće je temeljem prethodno pribavljene suglasnosti Hrvatskih šuma.

(2) Prilikom izgradnje i uređenja dozvoljenih sadržaja unutar šumskih površina Planom se nalaže poštivanje sljedećih uvjeta:

- očuvanje vrijednih šumskih sastojina,
- planiranje i trasiranje staza i koridora te gradnja pomoćnih i pratećih građevina na mjestima starih i manje kvalitetnih sastojina.

3.3.5.. Turizam

Članak 91.

(1) Prvenstveno postoji mogućnost razvoja lovnog turizma, seoskog i ugostiteljskog turizma sa popratnim sportsko-rekreacijskim sadržajima te izletničkog i kulturno-edukativnog turizma (izletnički turizam kroz močvaru u tradicionalnim neretvanskim lađama na rijeci Norin i prema jezeru Kutli).

Članak 92.

(1) Izvan granica građevinskog područja moguća je gradnja prijavljenih poljoprivrednih gospodarstava (maslinici, nasadi mandarina i vinogradi) i pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga u seoskom domaćinstvu poštujući sljedeće uvjete:

- minimalna površina parcele 0,2 ha,
- maksimalna visina građevine je visina prizemlja i krova, tj. maksimalno 4,0 m od najniže kote konačno zaravnatog teren uz građevinu do vijenca,
- maksimalna građevinska (bruto) površina građevine može iznositi 200 m²,
- čestica treba imati prilazni put i vodu za natapanje, riješeno prema lokalnim prilikama, te električnu energiju.

(2) Građevine iz stavka (1) ovog članka moraju se graditi izvan:

- istaknutih prirodnih i kultiviranih krajobraza,
- zaštićenih prirodnih predjela,
- osobito vrijednog poljoprivrednog tla,
- koridora prometnica.

(3) Oblikovanje građevina mora biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom, a posebno:

- sljeme krova mora pratiti smjer dužeg dijela građevine,
- krov dvostrešnog nagiba do 30 stupnjeva,
- temelj prizemlja tj. kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podrume ne smije biti viši od 60 cm od kote uređenog terena uz građevinu na višem dijelu terena,
- vanjski prostor uz građevinu hortikulturno oblikovati.

Lovni turizam

Članak 93.

(1) Lovni turizam zauzima posebno mjesto u turističkoj ponudi i veliki je potencijal razvoja turizma.

(2) Lovište ne obuhvaća:

- neizgrađeno i izgrađeno građevinsko zemljište te površine na udaljenosti do 300 m od naselja,
- javne prometnice i druge javne površine, uključivši i zaštitni pojas,
- zaštićene dijelove prirode ako je posebnim propisima u njima zabranjen lov,
- privredne ribnjake s obalnim zemljištem koje služi za korištenje ribnjaka,
- rasadnike, voćne i lozne nasade namijenjene intenzivnoj proizvodnji u površini do 100 ha, ako su ograđeni ogradom koja sprečava prirodnu migraciju sve dlakave divljači,
- druge površine na kojima je aktom o proglašenju njihove namjene zabranjen lov.

Seoski turizam

Članak 94.

(1) Seoski turizam može se planirati i ostvarivati u sklopu seoskih naselja, obiteljskih gospodarstava ili izdvojenih farmi kao komplementarna i dopunska djelatnost poljoprivrede.

(2) Za seoski turizam posebno su iskoristive lokacije u napuštenim objektima u Desnama ili na prostoru koji je predviđen za turističko naselje Desne-Strimen.

(3) Zapuštena sela za koja postoji mogućnost revitalizacije su sljedeća: Bagalovići, Rinjaci, Borovci i Nova Sela.

Sportsko- rekreacijski turizam

Članak 95.

(1) Popularizacijom maratona lađama na rijeci Neretvi područje Općine je prepoznato je u cijeloj Europi kao izuzetno interesantna lokacija za veslačke sportove. Očekuje se porast broja gostiju vezanih uz ovaj vid turizma, pa je potrebno predvidjeti smještajne kapacitete.

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 96.

(1) Prostornim planom osigurani su prostorni uvjeti smještaja i razvitka sustava društvenih djelatnosti: predškolskih i školskih ustanova, zdravstvenih i socijalnih ustanova, građevina kulture i sporta, vjerskih građevina te ostalih građevina javnog interesa.

(2) Ekonomičan, racionalan i funkcionalan razvitak, razmjeseštaj i struktura središnjih uslužnih funkcija uvjet je za ostvarivanje njihove zadaće podizanja obrazovne i kulturne razine, zdravstvene kulture i standarda stanovništva, povećanja socijalne sigurnosti i skrbi o stanovništvu, kvalitetnijeg ustrojstva opskrbe, servisa i drugih usluga te rekreacije i odmora.

Članak 97.

(1) Planom se dozvoljava izgradnja i smještaj nestambenih zgrada društvenih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja uz uvjet da njihovo funkcioniranje ili sadržaji nisu u koliziji sa stanovanjem kao osnovnom namjenom prostora ili na bilo koji način smanjuju kvalitetu stanovanja.

(2) Uz navedeno, ovim Planom određene su planirane i postojeće lokacije na kojima je obavezno planirati sadržaje društvenih djelatnosti od značaja za razvoj naselja.

(3) U smislu odredbi iz prethodnog stavka Planom se zabranjuje unutar građevinskog područja naselja izgradnja sadržaja koji izazivaju buku veću od normi utvrđenih za stambene zone, privlače pretjerani promet vozila, zauzimaju velike površine zemljišta ili na bilo koji drugi način negativno utječu na kvalitetu stanovanja.

Članak 98.

(1) Pod pojmom nestambenih zgrada društvenih djelatnosti ovim se planom podrazumijevaju građevine društvenog standarda kao što su: upravne, socijalne, zdravstvene, predškolske, školske, kulturne i vjerske građevine uz uvjet da nemaju stambene površine ili je manje od 50% ukupne korisne (neto) površine zgrade namijenjeno za stambene svrhe.

Članak 99.

(1) Za izgradnju građevina iz prethodnog članka koriste se sljedeći orijentacijski normativi:

- za primarnu zdravstvenu zaštitu	0,10 m ² po stanovniku
- za djelatnost društvenih i kulturnih organizacija	0,20 m ² po stanovniku
- za javne djelatnosti (pošte, banke i sl.)	0,10 m ² po stanovniku
- za odgoj i obrazovanje	prema posebnim propisima

Članak 100.

(1) Površina građevne čestice građevina društvenih djelatnosti utvrđuje se za svaku pojedinačnu građevinu prema potrebama te građevine i obuhvaća zemljište pod građevinom i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Članak 101.

- (1) Koeficijent izgrađenosti čestica za društvene djelatnosti može biti najviše 60% za slobodno stojeće i poluugrađene građevine, a 80% za ugrađene građevine.
- (2) Uz dječji vrtić, jaslice, osnovnu i srednju školu obavezno je osigurati vrtno-parkovne površine i boravak djece na otvorenom u skladu sa standardima. Ukupna izgrađenost čestice za dječji vrtić, jaslice, osnovnu i srednju školu može biti najviše 40%.
- (3) Visina građevina društvenih djelatnosti ne može biti viša od P+2, odnosno visina vijenca može iznositi maksimalno 9,0 m (mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine), osim za vjerske objekte.

Članak 102.

- (1) Udaljenost građevina društvenih djelatnosti mora iznositi najmanje 3,0 m od granice susjedne čestice.
- (2) U slučaju kad se susjedna građevina planira izgraditi pored postojeće građevine za odgoj i obrazovanje, tad njihova međusobna udaljenost mora iznositi najmanje tri visine planirane građevine.
- (3) Za građevine društvenih djelatnosti širina neposrednog pristupa na prometnu površinu mora iznositi najmanje 5,0 m.
- (4) Na čestici mora biti osiguran prostor za smještaj prometa u mirovanju prema uvjetima iz poglavlja 5. *Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina infrastrukturnih i drugih sustava, utvrđenim ovim Planom.*

Članak 103.

- (1) Građevine društvenih djelatnosti moraju osigurati prostor za skloništa.
- (2) Građevine društvenih djelatnosti moraju biti vatrosigurne i u njima se ne smiju odlagati lako zapaljive ili eksplozivne tvari.

5. UVJETI ZA UTVRĐIVANJE KORIDORA / TRASA I POVRŠINA ZA PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURNE SUSTAVE

Članak 104.

(1) Ovim prostornim planom je predviđeno opremanje područja Općine Kula Norinska sljedećom prometnom i komunalnom infrastrukturom:

- prometnim površinama,
- mrežom elektroničkih komunikacija,
- elektroopskrbnom mrežom,
- plinoopskrbnom mrežom,
- vodoopskrbnom mrežom i
- mrežom odvodnje.

(2) Detaljno određivanje trasa prometnica, komunalne i energetske infrastrukture koje su određene ovim Prostornim planom, utvrđuju se idejnim rješenjem za izdavanje odgovarajućeg akta, vodeći računa o konfiguraciji tla, posebnim uvjetima i drugim okolnostima.

(3) Prilikom izrade projektne dokumentacije u sklopu pojedinog infrastrukturnog sustava moguće su promjene u odnosu na Planom utvrđene trase, ukoliko proizlaze iz tehničko-ekonomski povoljnijih rješenja, tehnoloških inovacija i dostignuća, odnosno ako su rezultat posebnih uvjeta drugih komunalnih institucija ili problematike u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa, teške konfiguracije terena i izrazito osjetljivo područje, pa se takve promjene ne smatraju odstupanjem od ovog Plana.

(4) Pri projektiranju i izvođenju pojedinih građevina i uređaja komunalne infrastrukture potrebno se pridržavati važećih propisa, kao i propisanih udaljenosti od ostalih infrastrukturnih objekata i uređaja te pribaviti suglasnosti ostalih korisnika infrastrukturnih koridora.

Članak 105.

(1) Vodovi mreže infrastrukture u naseljima polažu se prema načelu:

- u gabaritu ceste smještava se tzv. fiksna infrastruktura: odvodnja otpadnih i oborinskih voda;
- ispod nogostupa i u zaštitnom neizgrađenom pojasu smještavaju se instalacije vodovodne i hidrantske mreže (prema uvjetima komunalnog poduzeća);
- vodovi elektroopskrbe odvajaju se od telekomunikacijske mreže;
- na sustav površinske odvodnje cesta priključuju se i odvodnje s krovnih ploha i s površina prilaza stambenih i javnih građevina.

(2) Izgradnja sustava infrastrukture ostvarivat će se u skladu s Prostornim planom te programima i projektima javnih komunalnih poduzeća.

(3) Pojedini dijelovi sustava infrastrukture mogu se izvoditi po fazama realizacije, s time da svaka faza mora činiti funkcionalnu cjelinu.

Članak 106.

(1) Prostorni plan kartografskim prikazom 2.1. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE – PROMET utvrđuje trase, koridore i površine za cestovni, željeznički i pomorski promet, a u kartografskim prikazima 2.2., 2.3. i 2.4. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE, određuju se trase mreže sustava komunalne infrastrukture.

(2) Infrastrukturni koridori određeni su sukladno Prostornom planu Dubrovačko – neretvanske županije prema sljedećem kriteriju:

SUSTAV	PODSUSTAV		GRAĐEVINA vrsta	KORIDOR GRAĐEVINE (m)		NAPOMENA
	vrsta	kategorija		postojeća	planirana	
PROMETNI	željeznica	državna	brza transeuropska	40	400	jedno/dvokolosječna
			magistralna	40	200	
			I.reda	40	200	
	ceste	državne	autoceste	105	400	
			brze ceste	85	150	
			ostale	70	100	
	županijske	županijske	40	70		
TELEKOMUNIKACIJE	kablovska	državni	međunarodni	1	1	uz javne površine i građevine
	kanalizacija	županijski	magistralni	1	1	
VODOOPSKRBA I ODVODNJA	vodovodi	državni	magistralni	6	10	
		županijski	ostali	6	10	
	kolektori	županijski	kolektor	6	10	
ENERGETIKA	naftovod	državni	međunarodni	40	100	
			magistralni			
	plinovod	državni	međunarodni	40	100	
		županijski	magistralni			
	dalekovod	državni	dalekovod 2x400kV	80	100	
			dalekovodi 220kV			
	županijski	dalekovodi 110kV	40	50		

5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

5.1.1. Prometni koridori i površine

Članak 107.

(1) Prostornim planom utvrđene su trase, koridori i površine za cestovni, željeznički i pomorski promet, a njihova točna širina definirana je posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Članak 108.

(1) Cestovni prometni sustav čini mreža sljedećih cestovnih koridora i pripadajućih građevina:

- Jadransko-Jonska autocesta (autocesta A1 Zagreb - Dubrovnik),
- autocesta A10 odnosno TEM II. transeuropska magistrala,
- planirane spojne prometnice sa Jadransko-Jonske autoceste na cestovnu mrežu nižeg reda,
- ostale državne, županijske i lokalne ceste.

(2) Planirani koridor Jadransko-Jonske autoceste (autocesta A1 Zagreb-Dubrovnik) utvrđen je na temelju dokumentacije Hrvatskih autocesta d.o.o. koja je izrađena na nivou idejnog rješenja.

(3) Određen je koridor autoceste A10 (granica Republike Bosne i Hercegovina - čvorište Metković (A1) odnosno TEM II (transeuropska magistrala)) od interregionalnog čvora Metković na autocesti A1 (Jadransko- jonskoj autocesti) do granice s BiH. Na autocesti je planiran čvor Kula Norinska za spoj na nižu prometnu mrežu (D-62 Vrgorac - Kula Norinska - Metković).

(4) Na autocesti A10 (TEM II) planira se stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba s inspeksijskim službama u cestovnom prometu Nova Sela. Prostorno rješenje graničnog prijelaza je dio dokumentacije važećeg plana UPU poduzetničke zone „Nova Sela I“.

(5) Na državnoj cesti D9 planira se rekonstrukcija te je određen novi koridor dionice državne ceste za južnu obilaznicu Metkovića na potezu od Kule Norinske do granica s BiH.

Članak 109.

(1) Koridori planiranih cesta su načelno određeni. Točan prostorni položaj (trase ceste) biti će određeni projektnom dokumentacijom za te ceste.

(2) U cilju očuvanja vrijednog krajobraza kod projektiranja i realizacije autocesta i brzih cesta voditi računa o korištenju prirodnih materijala kod stabilizacije pokosa i nasipa, o ozelenjavanju površina te estetskom oblikovanju portala tunela i stupova vijadukata i mostova.

Članak 110.

(1) Sukladno članku 55. Zakona o cestama, potrebno je osigurati zaštitni pojas planiranih javnih cesta koji se mjeri od vanjskog ruba zemljišnjog pojasa tako da je širok sa svake strane:

- autoceste 40,00 m
- brze ceste 40,00 m
- državne ceste 25,00 m
- županijske ceste 15,00 m
- lokalne ceste i ostale nerazvrstane ceste 10,00 m

(2) U izgrađenim dijelovima građevinskih područja širina zaštitnog pojasa može biti iznimno i manja.

(3) U zaštitnom pojasu javne ceste mogu se graditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima, a predviđene projektom ceste (cestarske kućice, odlagališta, benzinske postaje, parkirališta, odmorišta i sl.). Prije izdavanja lokacijske dozvole za te građevine, potrebno je zatražiti uvjete mjerodavne uprave za ceste.

(4) Ako se za građenje objekata i instalacija unutar infrastrukturnog ili zaštitnog pojasa javne ceste izdaje akt kojim se provode dokumenti prostornog uređenja sukladno posebnom propisu, prethodno se moraju zatražiti uvjeti mjerodavnih uprava za ceste.

(5) Nakon ishoda lokacijske dozvole, odnosno zasnivanja građevne čestice ceste odredit će se zaštitni pojasevi ceste u skladu uvjetima ovih Odredbi, dok će se prostor koridora izvan zaštitnog pojasa priključiti susjednoj planiranoj namjeni.

Članak 111.

(1) Unutar zaštitnog pojasa autoceste nije dozvoljeno planiranje nikakvih objekata visokogradnje (poslovnih, stambenih i drugih građevina).

(2) U zaštitnom pojasu planirane autoceste mogu se planirati zaštitne zelene površine, locirati i izgraditi objekti niskogradnje (prometnice, pješačke i biciklističke staze, prilazi i parkirališta) na minimalnoj udaljenosti od 20,00 m od ruba cestovnog zemljišta, te komunalna infrastrukturna mreža (telekomunikacije, elektroenergetska mreža i javna rasvjeta, plinoopskrba, vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda, kanalizacija), a minimalna udaljenost istih od vanjskog ruba zemljišnog pojasa definira se ovisno o vrsti i namjeni niskogradnje.

(3) Sukladno čl.59 Zakona o cestama na cesti namijenjenoj isključivo za promet motornih vozila i brzom cesti u smislu zakona kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama te na autocesti, kao i na pripadajućem zaštitnom pojasu, nije dopušteno postavljanje reklama, osim na odmorima, i to na način da se ne ugrožava sigurnost prometa na autocesti. Objekti niskogradnje (prometnice i svjetla javne rasvjete) unutar zaštitnog pojasa moraju se projektirati na način da ne odvrću pozornost i ne ugrožavaju sigurnost prometa na autocesti.

(4) Za svaki zahvat u prostoru od strane pravnih ili fizičkih osoba, a koji su planirani unutar zaštitnog pojasa autoceste ili na cestovnom zemljištu (polaganje TK kabela, priključak na TS, plinoodvod, prometnice, svjetla javne rasvjete i drugi komunalni infrastrukturni priključci), potrebno je sukladno Zakonu o prostornom uređenju podnijeti zahtjev za izdavanjem posebnih uvjeta građenja i dostaviti na daljnje rješavanje pravnoj osobi koja upravlja javnom cestom.

Članak 112.

(1) U slučaju planiranja prometnih površina i visokih zgrada u blizini planirane autoceste potrebno je predvidjeti ograde protiv zasljepljivanja kako bi se u noćnim satima neutralizirao negativan utjecaj svjetala na odvijanje prometa na autocesti.

(2) Zaštitna ograda buduće autoceste ne smije se koristiti kao ograda budućih zahvata u prostoru te se ista mora predvidjeti na k.č. u vlasništvu investitora udaljena minimalno 3 m od zaštitne žičane ograde (radi redovitog održavanja zemljišnog pojasa autoceste).

Članak 113.

(1) Moguće je na postojećim državnim, županijskim i lokalnim cestama sukladno Zakonu provoditi promjene kategorije i trasa u slučaju gradnje obilaznica, zamjenskih ili novih pravaca. Rekonstrukcija pojedinih dionica radi poboljšanja prometno-tehničkih elemenata ne smatra se promjenom trase takve ceste.

(2) Ukoliko se planiraju novi priključci na javne ceste potrebno je ishoditi suglasnost pravne osobe koja upravlja javnom cestom u skladu s člankom 51. Zakona o cestama te izraditi projektnu dokumentaciju u skladu s važećim Pravilnikom o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu.

Članak 114.

(1) Utvrđuju se sljedeće širine koridora postojećih i planiranih cesta unutar i izvan građevinskih područja:

	izvan građevinskih područja		unutar građevinskih područja	
	postojeće	planirane	postojeće	planirane
autocesta	105	400	-	-

ostale državne ceste	70	100	15	20
županijske	40	70	12	16
lokalne	20	40	10	10
nerazvrstane	10	20	10	10

(2) U izgrađenim dijelovima građevinskih područja, ako koridor nema propisanu širinu, građevinska linija novegrađevine koja se ugrađuje između postojećih građevina formira se u ravnini sa građevinom koja je udaljenija od prometnice.

(3) Unutar utvrđenih koridora javnih cesta nije dozvoljena izgradnja do ishođenja lokacijske dozvole (ili donošenja urbanističkog plana uređenja) za prometnicu ili njen dio. Nakon ishođenja lokacijske dozvole i zasnivanja građevinske parcele ceste, odredit će se zaštitni pojasevi ceste prema posebnom propisu, a prostor izvan zaštitnog pojasa priključit će se susjednoj namjeni.

(4) Iznimno, uz suglasnost i posebne uvjete nadležne pravne osobe za upravljanje javnim cestama, odnosno Općine ako se radi o nerazvrstanoj prometnici, može se u postupku ishođenja akta kojim se odobrava građenje dozvoliti izgradnja novih građevina unutar koridora postojećih prometnica koje je potrebno rekonstruirati do planiranog profila.

Članak 115.

(1) Sve prometne površine unutar građevinskog područja na koje postoji neposredan pristup s građevnih parcela ili su uvjet za formiranje građevne čestice, moraju se projektirati, graditi i uređivati na način da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture te moraju biti vezane na sustav javnih prometnica.

(2) Prilaz s građevne čestice na prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

Članak 116.

- (1) Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put unutar građevinskog područja uz kojega se izgrađuju ili postoje stambene ili druge građevine, te na koji te građevine imaju izravan pristup.
- (2) Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste (javna cesta).
- (3) Ulica iz stavka 1. ovog članka mora imati najmanju širinu 5,5 m (za dvije vozne trake), odnosno 3,5 m (za jednu voznu traku).
- (4) Jedna vozna traka može se izgrađivati samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 100,0 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100,0 m na preglednom dijelu ili 50,0 m na nepreglednom.
- (5) Za potrebe nove izgradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti direktan pristup na prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

Članak 117.

- (1) Minimalna udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika treba osigurati mogućnost izgradnje odvodnog jarka, usjeka, nasipa, bankine, biciklističke staze i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima.
- (2) Izuzetno uz kolnik slijepe ulice može se osigurati izgradnja nogostupa samo uz jednu stranu.
- (3) Ne dozvoljava se izgradnja građevina, zidova i ograda, te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje preuskih ulica, uklanjanje oštih zavoja, te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Članak 118.

- (1) Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Članak 119.

- (1) Pojedine ulice ovim planom se predviđaju za javni prijevoz. Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike.

Članak 120.

- (1) Uz sve prometnice u naseljima potrebno je predvidjeti gradnju i uređivanje biciklističkih prometnih površina.
- (2) Vrste biciklističkih prometnih površina definirane su važećim Zakonom o sigurnosti prometa na cestama te ostalim podzakonskim aktima kojima su dani i uvjeti, oblik te dimenzije za gradnju istih unutar i izvan naselja.

Članak 121.

(1) Osim nogostupa uz prometnice, u naselju je moguće uređenje zasebnih pješačkih staza i šetnica, koje trebaju biti širine najmanje 180 cm. Iznimno, kod postojećih i planiranih pješačkih staza gdje zbog postojeće izgrađenosti nije moguće postići takvu širinu, mogu se izvesti uže staze.

(2) Uređivanje i označavanje pješačkih i biciklističkih površina moguće je cijelim prostorom Općine Kula Norinska. Isto je moguće i u zaštićenim dijelovima prirode uz suglasnost nadležne javne ustanove.

Članak 122.

(1) Predviđa se uz mjesne ulice uređenje pločnika za kretanje pješaka u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, optimalne širine od 1,6 m ali ne manjoj od 0,6 m.

Članak 123.

(1) Idejnim rješenjem za izdavanje odgovarajućeg akta za gradnju građevina javne, proizvodno-servisne ili sportsko-rekreacijske namjene potrebno je utvrditi način osiguranja parkirališnih mjesta za osobna ili teretna vozila.

(2) Dimenzioniranje broja parkirališno-garažnih mjesta za građevine iz prethodnog članka odredit će se na temelju sljedeće tablice:

Namjena građevine	Broj mjesta na:	Potreban broj mjesta
1. Stambene građevine	1 stan	1 PGM
2. Industrija i skladišta	1000 BRP-a	6 PGM
3. Uredski prostori	1000 m ² korisnog prostora	20 PGM
4. Trgovina	1000 m ² korisnog prostora	40 PGM
5. Banka, pošta, usluge	1000 m ² korisnog prostora	40 PGM
6. Ugostiteljstvo	1000 m ² korisnog prostora	40 PGM
7. Višenamjenske dvorane	1 gledatelj	0,15 PGM
8. Sportske građevine	1 gledatelj	0,20 PGM

(3) Smještaj potrebnog broja parkirališnih mjesta je potrebno predvidjeti na čestici ili u sklopu zelenog pojasa ispred čestice uz suglasnost pravne osobe koja upravlja cestom.

Članak 124.

(1) Pomorski promet na području općine Kula Norinska organiziran je preko međunarodnog plovnog puta rijekom Neretvom.

Članak 125.

(1) U sustavu željezničkog prometa potrebno je modernizirati postojeće kapacitete i koristiti ih za bolje međusobno povezivanje unutar Županije i sa okruženjem, tako da se :

- izgradi drugi kolosjek na postojećoj željezničkoj pruzi Ploče- Metković- Sarajevo - Osijek- Mađarska,
- izgradi dužjadranska željeznica velikih brzina (tzv.TGV).

(2) Koridor dužjadranske željeznice u istraživanju plansko- usmjeravajućeg je značenja i sukladan je Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, odnosno projektnoj dokumentaciji Projektnog biroa Hrvatskih željeznica.

5.1.2. Pošta i elektroničke komunikacije

Članak 126.

(1) Podržava se polaganje elektroničkih komunikacijskih kabela (trasa) u koridorima cestovne i željezničke infrastrukture radi zaštite i očuvanja prostora te sprječavanja nepotrebnog zauzimanja novih površina,

(2) Zbog potreba za novim uslugama u svim naseljima u novoplaniranim prometnicama potrebno je predvidjeti koridore za ugradnju elektroničke komunikacijske mreže.

(3) U postavljanju mreže elektroničke komunikacije minimalne udaljenosti iznose:

- 5,0 m od ruba cestovnog pojasa županijskih i lokalnih cesta i temelja zgrada izvan naselja,
- 2,0 m od stupa zračnih TT mreža,
- 1,0 m od cijevi gradske kanalizacije, slivnika, vodovodnih cijevi promjera do 200 mm, plinovoda s tlakom do 3 bara,
- 10,0 m od plinovoda s tlakom od 3 do 10 bara te od instalacije i rezervoara s zapaljivim ili eksplozivnim gorivom,
- 30,0 m od plinovoda s tlakom preko 10 bara izvan naselja.

(4) Potrebno je izgraditi preostali dio mreže radijskih i TV odašiljača i pretvarača radi postizanja planirane pokrivenosti cjelokupnog teritorija.

Članak 127.

(1) Elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema prema načinu postavljanja, dijeli se na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu na postojećim građevinama (antenski prihvati), i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu na samostojećim antenskim stupovima.

Članak 128.

(1) Smještaj samostojećih antenskih stupova utvrđen je temeljem stručne podloge „Zajednički plan razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture“ izrađen od Udruge pokretnih komunikacija Hrvatske i potvrđen od Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije.

(2) Kartografskim prikazom 2.2. *Pošta i elektroničke komunikacije* određena su područja elektroničke komunikacijske zone za smještaj samostojećeg antenskog stupa u radijusu od 1000m do 3000m unutar koje je moguće locirati samostojeći antenski stup.

Članak 129.

(1) Unutar elektroničke komunikacijske zone uvjetuje se gradnja samostojećeg antenskog stupa takvih karakteristika da može prihvatiti više operatora, odnosno prema tipskom projektu koji je potvrđen rješenjem Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

(2) Ukoliko je unutar planirane elektroničke komunikacijske zone već izgrađen samostojeći antenski stup/stupovi koji ne može prihvatiti druge operatere, tada je moguće planirati izgradnju dodatnog stupa za ostale operatore/operatora, izuzev ako je postojeća lokacija u blizini ili na dijelu arheološkog lokaliteta, gdje se onda uvjetuje izgradnja jednog antenskog stupa za prihvat više operatera, uz prethodnu suradnju s nadležnim Konzervatorskim odjelom. Novi stup se može graditi na udaljenosti koja minimalno utječe na krajobraz, na način da se ovisno o uvjetima prostora određuje područje - zona unutar koje je moguće locirati samo jedan stup.

(3) Iznimno, ukoliko lokacijski uvjeti ne dozvoljavaju izgradnju jednog stupa koji ima takve karakteristike da može primiti sve zainteresirane operatore (visina i sl.) dozvoljava se izgradnja nekoliko nižih stupova koji na zadovoljavajući način mogu pokriti planirano područje signalom.

Članak 130.

(1) Pri određivanju detaljnijeg položaja samostojećeg antenskog stupa potrebno je izbjegavati gradnju na područjima namijenjenima pretežito stanovanju. Iznimno, izgradnja samostojećih antenskih stupova na spomenutim područjima moguća je ukoliko se drugačije ne može osigurati kvalitetna pokrivenost signalom elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.

(2) Samostojeći antenski stupovi ne mogu se graditi na područjima namijenjenim za zdravstvene, predškolske i školske sadržaje i javne parkove.

(3) Ukoliko je neophodno graditi samostojeći antenski stup unutar građevinskog područja, prioritetno odabrati smještaj unutar područja gospodarske, komunalno-servisne, infrastrukturne i slične namjene.

Članak 131.

(1) Ne planirati smještaj samostojećih antenskih stupova na područjima zaštićenim temeljem Zakona o zaštiti prirode, a posebice na područjima zaštićenim u kategoriji nacionalni park, strogi rezervat i posebni rezervat, te ostalim kategorijama ukoliko zaštićeno područje obuhvaća malu površinu.

(2) Ukoliko je zbog postizanja osnovne pokrivenosti područja nemoguće izbjeći planiranje i izgradnju samostojećih antenskih stupova na zaštićenom području isti se trebaju planirati rubno, odnosno na način da se izbjegnu istaknute i krajobrazno vrijedne lokacije i vrhovi uzvisina.

(3) Na prostoru velikih zaštićenih područja planirati minimalni broj stupova koji omogućava pokrivenost.

(4) Na područjima zaštićenih dijelova prirode i graditeljske baštine tipske građevine za smještaj opreme treba oblikovati u skladu s prostornim obilježjima okolnog prostora i tradicijskom arhitekturom.

(5) Pristupni put do samostojećeg antenskog stupa ne smije se asfaltirati.

(6) Dopušteno je postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na postojećim građevinama u skladu s posebnim uvjetima tijela i/ili osoba određenim posebnim propisima koji propisuju posebne uvjete prilikom ishođenja lokacijske dozvole.

5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Članak 132.

(1) Podržava se razvitak energetike u kojem se promovira čista tehnologija, plinifikacija, energetska učinkovitost, korištenje obnovljivih izvora energije, razvitak poduzetništva i zaštita okoliša.

(2) Smještaj kolektora i/ili fotonaponskih panela snage manje od 200 kW moguće je planirati unutar zona gospodarske namjene samo ukoliko se kolektori i/ili paneli postavljaju na postojeće ili planirane građevine kao i na postojeće ili planirane nadstrešnice. Smještaj kolektora i/ili fotonaponskih panela unutar navedenih zona moguće je planirati i na negradivom dijelu čestice na način da se ne zauzima više od 20% ukupne površine građevne čestice te da je tlo ispod ovako postavljenih kolektora i/ili panela i dalje ozelenjeno.

(3) Unutar građevinskih područja naselja, osim zaštićenih kulturnih dobara, smještaj kolektora i/ili panela snage manje od 200 kW moguće je planirati samo ukoliko se kolektori i/ili paneli postavljaju na postojeće ili planirane građevine kao i na postojeće ili planirane nadstrešnice. Kada se postavljaju na kosim krovovima moraju biti smješteni u ravnini krovne plohe.

(4) Smještaj građevina u kojima se koristi biomasa za proizvodnju energije moguć je unutar izdvojenih zona gospodarske namjene.

(5) Smještaj građevina u kojima se koristi bioplina za proizvodnju energije moguć je unutar područja odlagališta otpada te na prostorima farmi za uzgoj stoke.

(6) Moguća je proizvodnja manjih količina električne energije iz obnovljivih izvora na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima i farmama.

Članak 133.

(1) Ovim planom je u skladu sa Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije utvrđeno područje za daljnje istraživanje mogućnosti izgradnje sunčanih elektrana i vjetroelektrana.

(2) Planom rezervirani prostor nalazi se između naselja Borovci i Desne, na lokalitetu Rujnica veličine 450,93 ha te između naselja Borovci Nova Sela na lokalitetu Zveč- Šubir- Raotina veličine 57,28 ha. Makrolokacija lokaliteta Rujnica utvrđena je kao potencijalna i za smještaj solarne elektrane.

(3) Zbog smještaja planiranih područja za istraživanje mogućnosti gradnje sunčanih elektrana i vjetroelektrana u blizini područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode – posebnih ornitoloških rezervata te područja ekološke mreže: područja očuvanja značajnog za ptice HR1000031 Delta Neretve i područja očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove HR5000031 Delta Neretve kao i područja uvrštenog u popis Ramsarske konvencije (Konvencije o močvarama od međunarodne važnosti kao stanište ptica močvarica) moguća su ograničenja prilikom planiranja i izgradnje sunčanih i vjetroelektrana koja se dobivaju u obliku posebnih uvjeta od mjerodavnog javnopravnog tijela.

Članak 134.

- (1) Utvrđuju se smjernice za određivanje lokacija sunčanih elektrana:
 - izvan građevinskih područja,
 - izvan infrastrukturnih koridora,
 - izvan poljoprivrednog zemljišta I. i II. bonitetne klase,
 - izvan zaštićenih i predloženih za zaštitu dijelova prirode i područja graditeljske baštine,
 - izvan vizura osobito vrijednog krajobraza i zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina.
- (2) Veličinu i smještaj postrojenja odrediti sukladno analizi vizualnog utjecaja.
- (3) Uskladiti smještaj elektrana sa elektroničkom komunikacijskom mrežom radi izbjegavanja elektromagnetskih smetnji.
- (4) Udaljenost solarnih postrojenja od granica građevinskog područja naselja i turističkih zona mora iznositi minimalno 500 m zračne udaljenosti.
- (5) Nakon isteka roka amortizacije postrojenja se moraju zamijeniti ili ukloniti, te zemljište privesti prijašnjoj namjeni.
- (6) Predlaže se istražiti mogućnost smještaja sunčanih elektrana na lokacijama koje su utvrđene kao potencijalne za smještaj vjetroelektrana, kako bi se koristila zajednička infrastruktura.

Članak 135.

- (1) Utvrđuju se smjernice za određivanje lokacija vjetroelektrana:
 - izvan obalnog područja,
 - izvan zaštićenih i predloženih za zaštitu dijelova prirode,
 - izvan planiranih građevinskih područja, infrastrukturnih koridora, visokih šuma i poljoprivrednog zemljišta,
 - izvan zona izloženih vizurama vrijednog krajolika, te s mora i zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina,
 - izvan poznatih koridora preleta ptica i migracija šišmiša.
- (2) Udaljiti zonu vjetroelektrane od naselja i drugih objekata najmanje 500m, odnosno razina buke za najbliže objekte ne smije prelaziti 40 dB(A).
- (3) Uskladiti smještaj vjetroelektrana u odnosu na telekomunikacijske uređaje (radio i TV -odašiljači, navigacijski uređaji) radi izbjegavanja elektromagnetskih smetnji.
- (4) Voditi računa u odabiru veličine i boje lopatica i stupa o mogućoj vizualnoj degradaciji prostora.
- (5) Izraditi za karakteristične lokacije kompjutorsku vizualizaciju radi ocjene utjecaja vjetroelektrana na fizionomiju krajobraza.

Članak 136.

- (1) Konačne lokacije vjetroelektrana i solarnih elektrana odredit će se na temelju prethodnih istraživanja, studija podobnosti, strateške procjene utjecaja na okoliš i provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš i ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

5.2.1. Elektroopskrba

Članak 137.

- (1) Prostornim planom utvrđuje se lokacija transformatorske stanice 400/220/110 kV „Nova Sela“ te trase dalekovoda napona 400, 220 i 110 kV, a temeljem Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije.
- (2) U izgradnji elektroenergetske mreže treba koristiti u najvećoj mjeri postojeće koridore i težiti što manjem zauzimanju novih površina.
- (3) Elektroenergetska mreža mora se planirati uvažavajući uvjete razgraničenja prostora prema obilježju, korištenju i namjeni te se određuje širina zaštitnih pojaseva:

Elektroenergetska mreža		Građevina	Koridor građevine (m)	
Vrsta	Kategorija	Vrsta	postojeća	planirana
Dalekovod/ Kabel	državni	dalekovod 2x400 kV	80	100
		Dalekovod 220 kV	50	60
	županijski	Dalekovod 110kV	40	50

Članak 138.

- (1) Korištenje i uređenje prostora unutar koridora dalekovoda i kabela treba biti u skladu s posebnim uvjetima nadležnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima. Unutar koridora dalekovoda u pravilu nije dozvoljena gradnja i rekonstrukcija stambenih, poslovnih i industrijskih objekata. Taj prostor može se koristiti primarno za vođenje prometne i druge infrastrukture u skladu sa zakonskim propisima i standardima. Za bilo koji zahvat unutar koridora dalekovoda potrebno je ishoditi posebne uvjete od korisnika HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o.

Članak 139.

- (1) Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi, rasklopna postrojenja i transformatorske stanice) kao i kabliranje vodova određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima ovog Plana, projektne dokumentacije i posebnih uvjeta nadležnih institucija.

Članak 140.

- (1) Planom se određuje obveza izvedbe javne rasvjete na javnim površinama naselja, ovisno o posebnostima pojedinih sadržaja (stanovanje, javne zgrade, gospodarske građevine, prometne površine, spomenici i dr.).
- (2) Uvjeti uređenja za javnu rasvjetu utvrđuju se lokacijskom dozvolom temeljem projektnih rješenja, drugih komunalnih poduzeća.

Članak 141.

- (1) Za planiranu mrežu elektroopskrbe na temelju analize dosadašnjeg razvoja može se pretpostaviti rast vršnog opterećenja. Daljnje širenje 10(20) kV mreže odvijat će se sukladno potrebama konzuma i mogućnostima HEP-a da osigura potrebna sredstva za poboljšanje kvalitete mreže. Nova 20 kV mreža

gradit će se u principu zračno Al/Če vodičima, osim u naseljenim mjestima gdje će se izvoditi kabelski na dijelu gdje bi uzrokovala smetnju širenju naselja.

5.2.2. Plinoopskrba

Članak 142.

- (1) Planom se omogućuje razvoj plinske mreže, a prema studiji "Smjernice energetskog razvitka Dubrovačko-neretvanske županije". Realizacija tog sustava riješit će se kroz ostalu stručnu dokumentaciju.
- (2) Razvoj plinifikacije treba predvidjeti u okviru postojećih infrastrukturnih koridora i prostora (uz minimalno potrebna proširenja) radi zaštite i racionalnog korištenja prostora.
- (3) Prostorni plan utvrđuje trasu koridora magistralnog plinovoda na prolazu kroz područje Općine Kula Norinska te spoj trase plinovoda na planiranu redukcijsku stanicu. Planirana trasa lokalnog plinovoda ugrađena je temeljem dokumentacije „Prijedlog distribucijskog sustava plinifikacije za prostor Općine Kula Norinska“.
- (4) Utvrđuje se zaštitni koridor magistralnog plinovoda sa širinom 2x50 m unutar kojega nije dozvoljena gradnja građevina.
- (5) Plinske redukcijske stanice potrebno je uklopiti u izgrađenu strukturu naselja na zasebnoj građevnoj čestici, ali tako da ne smanjuju preglednost raskrižja i ne remete sklad javnih zelenih površina.

5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Članak 143.

(1) Raspored, zalihe i osobine voda, identifikaciju potreba za vodom, način podmirenja tih potreba, osobito u vodoopskrbi, značajnije pritiske i utjecaje ljudske djelatnosti na stanje površinskih i podzemnih voda, ciljeve i mjere zaštite voda i ostalog okoliša, identifikaciju potreba i najpovoljnijih tehničkih i drugih rješenja za uređenje vodotoka, zaštitu od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda, rezervaciju prostora za izgradnju regulacijsko-zaštitnih vodnih građevina, kao i druge mjere značajne za upravljanje vodama određuju se u skladu sa Zakonom o vodama, Planom upravljanja vodnim područjem.

5.3.1. Vodoopskrba i Odvodnja

Članak 144.

(1) Usporedo sa radovima na unapređenju vodoopskrbnih sustava provodi se i sanitarna zaštita i uređenje izvorišta. Na temelju hidrogeoloških radova utvrđene su zone sanitarne zaštite na razini Županije i dani posebni uvjeti.

(2) Područje Općine Kula Norinska opskrbljivati će se vodom s neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovskog vodovoda. Vodoopskrbni sustav temeljiti će se na zahvaćanju vode na izvorištu rijeke Norin u Prudu. U cilju sigurnosti opskrbe, osiguranja dodatnih količina vode i poboljšanja kakvoće vode potrebno je uključivanje izvorišta Modro oko u vodoopskrbni sustav.

(3) Postojeća opskrba vodom unutar obuhvata Plana bazira se na tri vodoopskrbna sustava:

- Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovski vodovod (izvorište i polazna točka ovog sustava je izvorište rijeke Norin),
- vodoopskrbni sustav „Izvor Ploče“ (opskrbljuje se iz izvora „Modro oko“ preko vodospreme Desne,
- vodoopskrbni sustav putem regionalnog vodovoda.

(4) Za nove trase cjevovoda potrebno je u pravilu koristiti postojeće infrastrukturne koridore, posebice u zaštićenim dijelovima prirode.

Članak 145.

(1) Predviđeno proširenje vodovodne mreže u cilju kvalitetnije i sigurnije vodoopskrbe cijelog područja temeljeno na dosadašnjoj koncepciji vodoopskrbe je zadovoljavajuće i to u svim područjima i za dijelove naselja koji do sada nisu obuhvaćeni vodoopskrbom. Za eventualne nove zone gospodarske namjene-poslovne u naselju Nova Sela potrebno je osigurati dodatne količine vode sa vodocrpilišta u Prudu, s obzirom na ograničeni kapacitet postojećeg vodoopskrbnog sustava.

Članak 146.

(1) Uz javne prometnice izvodi se mreža hidranata. Najveća međudaljenost protupožarnih hidranata iznosi 150 metara. Najmanji profili hidrantske mreže, potrebna oprema, način izvedbe protupožarne zaštite propisan je posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

(2) Vrsta materijala za izvedbu magistralne vodovodne mreže i naselja je predviđena cijevima koje trebaju podnijeti radni tlak od NP 10 bara.

Članak 147.

(1) Prilikom izgradnje vodovodne mreže pojedinog naselja obvezno se gradi i mreža javne odvodnje otpadnih voda.

(2) Sustavi odvodnje se planiraju kao razdjelni, kojima će se otpadne vode odvojeno prikupljati i pročišćavati od oborinskih voda, kako oborinske vode ne bi opterećivale sustave odvodnje otpadnih voda.

(3) Sustavi odvodnje otpadnih i oborinskih voda ne dozvoljavaju se upustiti u sustav odvodnje buduće autoceste.

Članak 148.

(1) Uređaji za pročišćavanje mogu se realizirati etapno odnosno fazno. Etapnost odnosno faznost uređaja može se odnositi na kapacitet uređaja za pročišćavanje i stupanj pročišćavanja otpadnih voda, a detaljnije se definira tehničkom dokumentacijom i vodopravnim uvjetima.

(2) Sukladno Studiji zaštite voda i mora Dubrovačko-neretvanske županije utvrđuje se obveza obrade i zbrinjavanja mulja na području Dubrovačko-neretvanske županije na svim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda nazivnog kapaciteta većeg od 10 000 ES.

Obradeni mulj će se odlagati na posebno uređena odlagališta. Studijom zbrinjavanja mulja s uređaja za pročišćavanje potrebno je utvrditi mogućnost njegova korištenja u poljoprivredi, cvjećarstvu i šumarstvu, kao i pitanje njegovog konačnog zbrinjavanja kada ga nije moguće koristiti. Mulj koji nastaje na manjim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda, te fekalni mulj iz septičkih jama koji nastaje na područjima gdje se primjenjuju postupci individualnog zbrinjavanja otpadnih voda će se odvoziti i obrađivati na uređajima za pročišćavanje otpadnih voda opremljenim postrojenjem za obradu mulja. U izdvojenim lokacijama predlaže se primjena manje složenih postupaka kao što je obrada na biljnim gredicama.

(3) Za naselja koja se zbog topografskih uvjeta i male gustoće naseljenosti, te relativno malog broja stanovnika neće obuhvatiti javnim kanalizacijskim sustavima predviđa se individualno zbrinjavanje otpadnih voda sa septičkim jamama ili nepropusnim sabirnim jamama koje bi se praznile na uređajima za pročišćavanje. Ukoliko bude iskazan odgovarajući interes ova naselja mogu formirati izdvojene sustave odvodnje s vlastitim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda i ispuštom u prijamnik.

(4) Ukoliko na području obuhvata Plana iz ekonomskih ili tehničkih razloga nije moguća izgradnja individualnih uređaja za zaštitu voda moguće je povezivanje na zajednički sustav odvodnje s centralnim uređajem za pročišćavanje.

Članak 149.

(1) Zaštita voda od onečišćenja otpadnim vodama osigurat će se izgradnjom kanalizacijskih sustava naselja, turističkih objekata, raznih servisa i industrijskih pogona s uređajem za pročišćavanje i ispuštom u prijamnik.

(2) Otpadne vode industrijskih pogona i servisa moraju se prije ispuštanja u javnu kanalizaciju pročititi na vlastitim uređajima do stupnja komunalnih otpadnih voda.

(3) Naselja Kula Norinska, Krvavac i zone gospodarske namjene- poslovne u naselju Nova Sela imat će vlastiti kanalizacijski sustav s uređajem za pročišćavanjem.

(4) Oborinska odvodnja manjih naselja predviđa se otvorenim kanalima i cestovnim jarcima do recipijenta. Po izgradnji kanalizacijskog sustava pojedinog naselja potrebno je izvesti priključak svake građevine na javnu kanalizaciju, a zatečene septičke jame isključiti iz kanalizacijskog sustava.

Članak 150.

(1) Svi industrijski pogoni, pogoni male privrede kao i gospodarske građevine za uzgoj životinja (tovilišta) trebaju imati svoje predtretmane otpadnih voda prije upuštanja u javnu kanalizaciju, što se odnosi i na separaciju ulja i masti.

5.3.2. Uređenje vodotoka i voda

Članak 151.

(1) Građenje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina provodi se prema programu građenja istih koji donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za vodno gospodarstvo. Tehničko i gospodarsko održavanje vodotoka, vodnog dobra i regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina te osnovnih građevina melioracijske odvodnje, provodi se prema programu uređenja vodotoka i drugih voda, koji se donosi u okviru Plana upravljanja vodama.

Članak 152.

(1) Za sve vodotoke (bujice, odvodne kanale, nasipe i objekte obrane od poplave i dr.) na području Općine Kula Norinska, a u svrhu tehničkog održavanja vodotoka i radova građenja vodnih građevina treba osigurati inundacijski pojas minimalne širine 5,0m od gornjeg ruba korita. ovisno o veličini i stanju uređenosti vodotoka, širina inundacijskog pojasa, odnosno udaljenost izgradnje novih objekata od gornjeg ruba korita, odnosno čestice javnog vodnog dobra može biti i manja, ali ne manja od 3,0m, a što bi se utvrdilo vodopravnim uvjetima za svaki objekt posebno.

Članak 153.

(1) U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka. Vanjsku granicu uređenog i neuređenog inundacijskog pojasa na vodama I. i II. reda određuje ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo na prijedlog Hrvatskih voda.

Članak 154.

(1) Radi očuvanja i održavanja regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i sprečavanja pogoršanja vodnog režima, zabranjeno je:

- na nasipima i drugim regulacijskim i zaštitnim vodnim građevinama kopati i odlagati zemlju, pijesak, šljunak, puštati i napasati stoku, prelaziti i voziti motornim vozilom izuzev na mjestima na kojima je to izričito dopušteno te obavljati druge radnje kojima se može ugroziti sigurnost ili stabilnost tih građevina,

- u uređenom inundacijskom pojasu orati zemlju, saditi i sječi drveće i grmlje,
- u uređenom inundacijskom pojasu i do udaljenosti od 20,0m od vanjske nožice nasipa, odnosno 6,0m od vanjskog ruba regulacijsko- zaštitne vodne građevine koja nije nasip (obala i obaloutvrda), podizati zgrade, ograde i druge građevine osim regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, vaditi kamen, glinu i ostale tvari, kopati i bušiti zdence te bez vodopravnih uvjeta obavljati drugo bušenje tla,
- u neuređenom inundacijskom pojasu obavljati radje iz prethoden alineje na melioracijskim kanalima za odvodnjavanje kojima upravljaju Hrvatske vode i do udaljenosti od 3,0m od tih kanala potrebnoj za njihovo redovno održavanje, orati i kopati zemlju te obavljati druge radnje kojima se mogu oštetiti melioracijske vodne građevine ili poremetiti njihovo namjensko funkcioniranje,
- u vodotoke i druge vode, akumulacije, retencije, melioracijske i druge kanale i u inundacijskom pojasu odlagati zemlju, kamen, otpadne i druge tvari te obavljati druge radnje kojima se može utjecati na promjenu vodotoka, vodostaja, količine ili kakvoće vode ili otežati održavanje vodnog sustava,
- graditi i/ili dopuštati gradnju na zemljištu iznad natkrivenih vodotoka, osim gradnje javnih površina (prometnice, parkovi, trgovi).

(2) Iznimno, na zahtjev Hrvatske vode mogu odobriti odstupanje od odredaba definiranih u ovom članku pod uvjetom da ne dolazi do ugrožavanja stabilnosti i sigurnosti vodnih građevina, odnosno pogoršanja postojećeg vodnog režima i ako to nije suprotno uvjetima korištenja vodnog dobra utvrđenim Zakonom o vodama.

Članak 155.

(1) Očuvanje i održavanje regulacijskih i zaštitnih te drugih vodnih građevina kao i sprečavanje pogoršanja vodnog režima mora se vršiti u skladu sa Zakonom o vodama.

(2) Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica, poplava i erozije) treba planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

Članak 156.

(1) Planom se utvrđuje obveza ishođenja vodopravnih uvjeta u postupku dobivanja lokacijske dozvole za sve objekte, odnosno za sve objekte uz čestice javnog vodnog dobra ili uz objekte obrane od poplava, a u skladu sa Zakonom o vodama.

(2) Vodopravne uvjete izdaju Hrvatske vode. Vodopravnim uvjetima određuju se uvjeti kojima mora udovoljavati dokumentacija za građenje novih i za rekonstrukciju postojećih građevina te za izvođenje regionalnih i detaljnih geoloških istraživanja i drugih radova koji se ne smatraju građevinom a koji mogu trajno, povremeno ili privremeno utjecati na promjene vodnog režima.

5.3.3. Sustavi za navodnjavanje

Članak 157.

(1) Na planiranim sustavima za navodnjavanje (Desne u Općini Kula Norinska), kao i ostalim površinama pogodnim za navodnjavanje planirano je korištenje voda iz podzemlja i kišnice uz izgradnju

mikroakumulacija. Također je potrebno koristiti vodu sa manjih lokalnih izvora i iz vodoopskrbnih sustava (Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovski vodovod), uz akumuliranje u zimskom razdoblju.

5.3.4. Sustavi za melioracijsku odvodnju

Članak 158.

(1) Određuje se potreba provođenja radova na melioracijskoj odvodnji na donjeneretvanskom području. Melioracijski radovi vezani su za dogradnju i održavanje odvodne mreže.

(2) Potrebno je spriječiti neplanske i nekontrolirane melioracije na preostalim močvarnim područjima, kao i uništavanje izgrađenih objekata melioracijskog sustava.

(3) U svrhu očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže za nove melioracije odnosno pretvaranje močvarnih površina u obradive poljoprivredne površine treba provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

6.1. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Članak 159.

(1) Na području Općine Kula Norinska nalaze se sljedeća područja zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- posebni ornitološki rezervat – Pod Gredom (1965.),
- posebni ornitološki rezervat – Orepak (1974.),
- značajni krajobraz – Modro oko i jezero uz naselje Desne (1974.)

(2) Na području Općine Kula Norinska temeljem Zakona o zaštiti prirode predviđen za zaštitu u kategoriji parka prirode je:

- Park prirode Delta Neretve

6.1.1. Mjere očuvanja prirodnih vrijednosti

Članak 160.

(1) Provedba zaštite prostora postiže se primjenom važećih zakona i pravilnika, uključivo uvjeta namjene i režima korištenja prostora utvrđenih ovim Planom.

(2) Temeljem *Zakona o zaštiti prirode*, za svaki planirani zahvat koji sam ili s drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.

(3) Kao posebnu vrijednost treba očuvati močvarna staništa, a u svrhu poljoprivredne proizvodnje treba u potpunosti iskoristiti ranije meliorirane, a sada zapuštene poljoprivredne površine.

(4) Pri oblikovanju građevina posebice, onih koje se mogu graditi izvan građevinskih područja, treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.

(5) Pri planiranju gospodarskih djelatnosti treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara i održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora.

(6) Pri planiranju lokacija za korištenje obnovljivih izvora energije posebice sunčeve energije, treba prvenstveno poticati postavljanje sunčanih panela na postojeće građevine.

(7) Sunčane elektrane i vjetroelektrane ne planirati na područjima zaštićenim i predloženim za zaštitu temeljem *Zakona o zaštiti prirode* te području krajobraznih vrijednosti prepoznatih ovim Planom.

(8) Sunčane elektrane i vjetroelektrane ne planirati na područjima ugroženih i rijetkih stanišnih tipova te područjima ekološke mreže ukoliko su ciljevi očuvanja ugroženi i rijetki tipovi staništa odnosno staništa neophodna za opstanak ugroženih i rijetkih biljnih i životinjskih vrsta.

6.1.2. Mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti

Članak 161.

(1) Unutar područja obuhvata Plana, kulturni krajobraz doline Neretve – područje oko Neretve uz deltu određeno je kao osobito vrijedan predio – kulturni krajobraz. S obzirom da Općina Kula Norinska posjeduje iznimni kulturni krajobraz koji može biti nositelj identiteta, potrebno ga je identificirati, analizirati i kartirati kroz izradu Krajobrazne osnove područja Općine.

(2) Prostornim Planom Dubrovačko- Neretvanske županije dani su sljedeći postulati u smislu mjera očuvanja kulturnih krajobraza:

- posebno se zaštićuje kulturni krajolik odnosno specifičan oblik tradicionalnog obrađivanja, tla (suhozidi) te veće površine pod vinogradima i maslinicima koji također tvore specifičnu sliku južnodalmatinskog krajolika te se zaštićuju i kao djelatnosti i kao cjelovite pejzažne slike,
- posebno se zaštićuju površine ruralnih i urbanih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita te se štiti vidljivi rub naselja (izgradnja) s prijelazom u kultivirani pejzaž. Predlažu se prekidi u linearnom širenju, a naročito se traže prostorno prazni prekidi u turističkim kompleksima,
- u područjima označenim kao kulturni krajobraz preporučuje se izbjegavanje narušavanja prirodnog sklada, odnosno pažljivije planiranje uz očuvanje izvornih elemenata krajobraza,
- oštećene kulturne krajobraze preporuča se rekonstruirati, rekultivirati i preoblikovati tj. uređenjem unaprijediti, a novu izgradnju dopustiti u obimu u kojem je potrebno imoguće te je podrediti osnovnom režimu zaštite i unapređenja prostora,
- pri oblikovanju građevina (posebice onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalne arhitekture.

(3) U krajobrazno vrijednim područjima potrebno je očuvati karakteristične prirodne značajke te je u tom cilju potrebno provoditi mjere zaštite propisane važećim zakonima, propisima te prema smjernicama nadležnih javnopravnih tijela.

6.1.3. Područja ekološke mreže

Članak 162.

(1) Unutar obuhvata Plana štite se sljedeći lokaliteti značajni za ekološku mrežu:

- područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) „Delta Neretve“ (HR500031),
- područja očuvanja značajna za ptice (POP) „Delta Neretve“ (HR1000031).

(2) Područje Delta Neretve uvršteno je u popis Ramsarske konvencije (Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti kao staništa ptica močvarica). Područje doline Neretve u dobrom je dijelu još očuvano sa svim svojim obilježjima vlažnog i močvarnog područja i pripada rijetkim reliktnim sredozemnim močvarama sa očuvanim obalnim lagunama te stoga predstavlja područje međunarodne važnosti za ptice močvarice.

6.1.4. Staništa

Članak 163.

(1) Od tipova staništa koji zahtjevaju provođenje mjera očuvanja sukladno *Zakonu o zaštiti prirode* i *EU direktivi o staništima*, na području Općine Kula Norinska prisutni su stanišni tipovi koji su prikazani na kartografskom prikazu br. 3.4. *Staništa* u mjerilu 1:25000. U nastavku su dane mjere zaštite:

Površinske kopnene vode i močvarna staništa

- očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju a prema potrebi izvršiti revitalizaciju; na područjima isušenim zbog regulacije vodotoka odrediti mjesta za prokope kojima bi se osiguralo povremeno plavljenje okolnih područja;
- osigurati povoljnu, ekološki prihvatljivu, količinu vode u vodenim i močvarnim staništima koja je nužna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta;
- očuvati povoljna fizikalno-kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta;
- održavati povoljni režim voda za očuvanje močvarnih staništa;
- očuvati povoljni sastav mineralnih i hranjivih tvari u vodi i tlu močvarnih staništa;
- očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavlivanje rukavaca i dr) te štititi područja prirodnih vodotoka i vlažnih livada;
- očuvati povezanost vodnoga toka;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- izbjegavati utvrđivanje obala, regulaciju vodotoka, kanaliziranje i promjene vodnog režima vodenih i močvarnih staništa ukoliko to nije neophodno za zaštitu života ljudi i naselja;
- u zaštiti od štetnog djelovanja voda dati prednost korištenju prirodnih retencija i vodotoka kao prostora za zadržavanje poplavnih voda odnosno njihovu odvodnju;
- prirodno neobrasle, šljunkovite, pjeskovite i muljevite, strme i položene, obale koje su gnijezdilišta i/ili hranilišta ptica održavati u povoljnom, ekološki prihvatljivom, stanju te spriječiti eksploataciju materijala i sukcesiju drvenastim vrstama;
- osigurati otvorene površine plitkih vodenih bazena, spriječiti sukcesiju, te osigurati trajnu povezanost sa matičnim vodotokom;
- sprječavati kaptiranje i zatrpavanje izvora;
- uklanjati strane invazivne vrste sa svih vodenih, obalnih i močvarnih površina;
- u gospodarenju vodama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring);

Neobrasle i slabo obrasle kopnene površine

- očuvati povoljnu strukturu i konfiguraciju te dopustiti prirodne procese, uključujući eroziju;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- spriječiti vegetacijsku sukcesiju te uklanjati vrste, pogotovo drvenaste, koje obrastaju točilo a ne pripadaju karakterističnim točilarkama;
- poticati stočarstvo na planinskim, otočnim i primorskim točilima zbog očuvanja golog tla i sprečavanja sukcesije;
- postavljanje novih, te izmještanje postojećih penjačkih i planinarskih putova provesti na način koji ne ugrožava rijetke i ugrožene biljne i životinjske vrste;

Travnjaci, cretovi, visoke zeleni i šikare

- gospodariti travnjacima putem ispaše i režimom košnje, prilagođenim stanišnom tipu, uz prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- očuvati povoljni omjer između travnjaka i šikare, uključujući i sprječavanje procesa sukcesije (sprječavanje zaraštavanja travnjaka i cretova i dr.) te na taj način osigurati mozaičnost staništa;
- očuvati povoljnu nisku razinu vrijednosti mineralnih tvari u tlima suhих i vlažnih travnjaka;
- očuvati povoljni vodni režim, uključujući visoku razinu podzemne vode na područjima cretova, vlažnih travnjaka i zajednica visokih zeleni, osigurati njihovo stalno vlaženje i redovitu ispašu, odnosno košnju;
- očuvati povoljni vodni režim, uključujući visoku razinu podzemne vode na područjima termofili Inih šikara, spriječiti sukcesiju i uklanjati vrste drveća koje zasjenjuju stanište;
- poticati oživljavanje ekstenzivnog stočarstva u nizinskim, brdskim, planinskim, otočnim i primorskim travnjačkim područjima;
- poticati održavanje travnjaka košnjom prilagođenom stanišnom tipu;
- provoditi revitalizaciju degradiranih travnjačkih površina, posebno cretova i vlažnih travnjaka, te travnjaka u visokom stupnju sukcesije;
- na jako degradiranim, napuštenim i zaraslim travnjačkim površinama za potrebe ispaše potrebno je provesti ograničeno paljenje te poticati stočarstvo;
- uklanjati strane invazivne vrste sa svih travnjačkih površina i šikara;
- očuvati bušike, te spriječavati sukcesiju povremenim uklanjanjem nekih drvenastih vrsta i kontroliranim paljenjem;
- očuvati šikare sprudova i priobalnog pojasa velikih rijeka;
- očuvati vegetacije visokih zelenih u kontaktnim zonama šuma i otvorenih površina, te spriječiti njihovo uništavanje prilikom izgradnje i održavanja šumskih cesta i putova;

Šume

- gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma;
- prilikom dovršenoga sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljati manje neposječene površine;
- u gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove;
- u gospodarenju šumama osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice;
- u gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i bioloških kontrolnih sredstava ('control agents'); ne koristiti genetski modifirane organizme;
- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- u svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhих (stojećih i oborenih) stabala, osobito stabala s dupljama;
- u gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring);
- pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni metode; pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi;
- uklanjati strane invazivne vrste sa svih šumskih površina;
- osigurati povoljan vodni režim u poplavnim šumama;

Podzemlje

- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme;
- očuvati sigovine, živi svijet speleoloških objekata, fosilne, arheološke i druge nalaze;
- ne mijenjati stanišne uvjete u speleološkim objektima, njihovom nadzemlju i neposrednoj blizini;
- sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode;
- sanirati odlagališta otpada na slivnim područjima speleoloških objekata;
- očuvati povoljne uvjete (tama, vlažnost, prozračnost) i mir (bez posjeta i drugih ljudskih utjecaja) u speleološkim objektima;
- očuvati povoljne fizikalne i kemijske uvjete, količinu vode i vodni režim ili ih poboljšati ako su nepovoljni;

Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom

- očuvati vegetaciju pukotina starih zidova, spriječiti uklanjanje vegetacije i zapunjavanje pukotina građevinskim materijalom;
- uz vodotoke i vlažne šume očuvati otvorene površine s vlažnim tlom bogatim dušikom;
- uklanjati invazivne vrste;
- očuvati korovne zajednice čije su karakteristične biljne vrste ugrožene na nacionalnoj razini;
- spriječiti vegetacijsku sukcesiju i uklanjati šumske vrste;

Izgrađena i industrijska staništa

- spriječiti vegetacijsku sukcesiju i očuvati endemične svojte;
- uklanjati invazivne vrste.

Članak 164.

- (1) Smjernice za mjere zaštite prirodnih vrijednosti pri planiranju lokacija solarnih elektrana:
- U područjima zaštićenim temeljem *Zakona o zaštiti prirode* moguće je korištenje solarne toplinske energije putem niskotemperaturnih i srednjetemperaturnih kolektora za ograničenu uporabu (za grijanje vode te za grijanje, hlađenje i ventilaciju u stambenim i drugim prostorima, te izravno za kuhanje, dezinfekciju i desalinizaciju), kao i korištenje fotonaponske solarne energije za elektrifikaciju pojedinačnih objekata.
 - Pri odabiru lokacija za solarne elektrane treba izbjegavati područja rasprostranjenosti ugroženih i rijetkih stanišnih tipova, zaštićenih i/ili ugroženih vrsta flore i faune (naročito ornitofaune), te uzeti u obzir karakteristike vodnih resursa i elemenata krajobraza pojedinih područja, a posebice ciljeve očuvanja područja ekološke mreže i moguće kumulativne utjecaje više planiranih i/ili izgrađenih solarnih elektrana.
 - Zbog izvjesnih utjecaja na vodne resurse (izravno korištenje vode, onečišćenje voda i dr.) na području Općine Kula Norinska nije prihvatljivo planirati solarne termalne elektrane u krškim ekološkim sustavima te u područjima s malom količinom oborina i vrlo ograničenim (siromašnim) vodnim resursima. Izgradnju solarnih elektrana trebalo bi potencirati u zonama gdje već postoji određena komunalna infrastruktura i infrastruktura transporta energije odnosno gdje nema zahtjeva ili su minimalni zahtjevi za gradnjom novih objekata.

Članak 165.

- (1) Smjernice za mjere zaštite prirodnih vrijednosti pri planiranju lokacija vjetroelektrana

- U područjima zaštićenim temeljem *Zakona o zaštiti prirode* moguće je korištenje energije vjetra, izvedbom malih vjetroagregata za elektrifikaciju pojedinačnih objekata.
- U cilju utvrđivanja stanja nužno je, tijekom planiranja a prije moguće izgradnje vjetroelektrana, provesti detaljna istraživanja faune ptica i šišmiša u skladu s uputama *Smjernica za izradu studija utjecaja na okoliš za zahvate vjetroelektrana*. Lokacije treba izabrati na način da se u što većoj mjeri izbjegnu područja koja su važna za ptice, osobito za grabljivice (npr. na dovoljnoj udaljenosti od poznatih gnijezda surog orla), zatim područja gdje su zabilježene velike kolonije šišmiša te područja u kojima su evidentirani čopori vukova i medvjedi brlozi.
- Pri odabiru lokacija za vjetroelektrane posebice treba uzeti u obzir ciljeve očuvanja područja ekološke mreže i moguće kumulativne utjecaje više planiranih i/ili izgrađenih vjetroelektrana.
- Nužno je izbjegavati blizinu kolonija šišmiša i njihov dnevni radijus kretanja od boravišta do područja hranjenja (varira ovisno o vrsti šišmiša, a doseže i više od 10 km), kao i koridore njihovih migracija.
- Radi zaštite šišmiša, vjetroagregati se ne bi smjeli postavljati unutar šumovitih područja, te najmanje na 200 m udaljenosti od takvih područja, kao niti na šumovite grebene, jer je za takva područja zabilježena najveća smrtnost šišmiša od vjetroagregata.
- Potrebno je izbjegavati područja izraženih krajobraznih elemenata (npr. litice) koji služe kao gnjezdilišta pojedinih ptica grabljivica.
- Izgradnju vjetroelektrana trebalo bi potencirati u zonama gdje već postoji određena komunalna infrastruktura i infrastruktura transporta energije odnosno gdje nema zahtjeva ili su minimalni zahtjevi za gradnjom novih objekata.

(2) Tamo gdje je moguće, vjetroelektrane treba izvoditi na postojećim kultiviranim površinama kako bi se izbjegla fragmentacija prirodnih staništa.

6.2. MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA I GRAĐEVINA

Članak 166.

- (1) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz odredbi posebnih zakona i podzakonskih akata.
- (2) Propisanim mjerama utvrđuje se obvezni upravni postupak te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na pojedinačnim kulturnim dobrima - građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se građevine koje imaju svojstvo kulturnog dobra nalaze te pojedinim zonama zaštite naselja.

Članak 167.

- (1) Za sve radove nad kulturnim dobrima, potrebno je ishoditi suglasnost nadležnog tijela, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.
- (2) Ukoliko bi se na području obuhvata Općine, prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova naišlo na arheološke pokretne ili nepokretne nalaze, radove je nužno prekinuti te o navedenom bez odlaganja obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel kako bi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja te zaštite nalazišta i nalaza.
- (3) U postupku obnove utvrde u Kuli Norinskoj i Vrtar, prije početka bilo kakvih radova uvjetuje se izrada konzervatorske dokumentacije s arhitektonskom snimkom postojećeg stanja te provedba konzervatorskih i arheoloških istražnih radova, kojima bi se trebao utvrditi povijesni slijed gradnje te definirati mogućnosti prezentacije.

Članak 168.

- (1) U Prostorni plan Općine Kula Norinska uključena su sljedeća nepokretna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara:
 - utvrda sagrađena oko 1500.g.- utok Norina u Staru Neretvu - Kula Norinska,
 - stari grad, potencijalno gradinsko naselje - Vrtar, brdo Gradina – Borovci,
 - crkva i groblje sa stečcima – crkva Sv.Nikole – Borovci.

Članak 169.

- (1) Ovim Planom štite se sljedeća evidentirana kulturna dobra:
 - 4 gomile - Bobalj, nad Kulom - Kula Norinska
 - Crkva Gospe od Karmena – neposredno uz cestu prema Desnama – Bagalovići
 - gradina „Masline“, iznad crkve Gospe od Karmela – iznad ceste između Bobalja i Desne – Bagalovići
 - 1 gomila (Jerkovića čatrnja) – iznad gradine „Masline“ – Bagalovići
 - 1 gomila – vrh brda Uliština – Kula Norinska
 - 1 gomila – vrh brda Kablina – Kula Norinska
 - 5 gomila – uz cestu prema Desnama – Bagalovići
 - 8 gomila – istočno od sela Runjaci u središtu uvale – Runjaci
 - 1 gomila – zapadno od sela Runjaci na vrhu brda – Runjaci

- 1 gomila – jugoistočno od sela na vrhu brda – Runjaci
- 1 gomila – uz cestu prema Desnama, južno od sela – Vrh Desne
- 1 gomila – uz cestu prema Desnama, jugoistočno od sela – Vrh Desne
- 1 gomila – uz cestu prema Desnama, zapadno od sela – Vrh Desne
- 4 gomile – istočno od sela, na istaknutom brijegu – Desne
- 5 gomila – neposredno iznad sela – Desne
- 3 gomile – sjeveroistočno od sela na koti 178 – Desne
- 4 gomile – u sedlu na starom putu prema Rujnici – Desne
- crkva sv. Jurja sagrađena na antičkom lokalitetu – zapadno od sela – Desne
- srednjovjekovna utvrda iz 14. st. – iznad sela (nije ubicirana) – Desne
- crkva sv. Roka – na zaravni, sjeverno od brda Varda – Rujnica
- ostatci sela Rujnica – zapadno od sv. Roka – Rujnica
- 4 gomile – zapadno od crkve sv. Roka, jugoistočno od Ostrovice – Rujnica
- 5 gomila – pod Ostrovicom – Rujnica
- 4 gomile – Strimen – Desne
- 1 gomila – iznad Strimena – Desne
- 1 gomila – sjeverno od Babine gomile, ispod kote 502 – Rujnica
- 1 gomila – u sedlu, istočno od kote 627 – Rujnica
- 1 gomila – na vrhu brda Ilica – Rujnica
- 9 gomila, 1 gradina – „Gomile“, sjeverozapadno od naselja – Momići
- 3 gomile s istočne strane ruskog puta, 8 gomila sa zapadne strane ruskog puta – Privorac – Momići
- potencijalno sojeničko naselje – Malo blato (350 m od Momića) – Momići
- pojedinačni nalazi – istočno od sela, uz Norin - Romići
- 7 gomila – Rastačići – Borovci
- gradinsko naselje – Rastačići, brdo Kosa – Borovci
- 6 gomila – Krstičevića ograde – Borovci
- 2 gomile – Solarovine – Borovci
- 10 gomila – Ikaćeve gomile – Borovci
- 1 gomila – Zanova, južno od Šipčina – Borovci
- 1 gomila – Zanova, sjeverno od Šipčina – Borovci
- 1 gomila – gomila sjeverno od Solarovine – Borovci
- 2 gomile – Zanog, gomile ispod sv. Nikole – Borovci
- antički i srednjovjekovni lokalitet – Gorož, Šipčine, u istočnom podnožju sv. Nikole – Borovci
- 1 gomila – gomila zapadno od sv. Nikole – Borovci
- 5 gomila – Gradina – Borovci
- nekropola sa stećcima (6 komada) – Zanova, južno od Šipčina – Borovci
- 1 gomila – Površje, ispod kote – Nova Sela
- 1 gomila – sjeverno od Čarapine – Nova Sela
- groblje sa stećcima – sjeverno od Čarapine – Nova Sela

Članak 170.

(1) Etnozone unutar zaštićenih kulturnih krajobraza (pretpostavljene nacionalne i županijske razine značaja) kao što je prostor Općine Kula Norinska uređuju se stvaranjem mreže naselja u kojima se planskim pristupom revitaliziraju lokalne tradicije.

(2) U prostor etnozona ne mogu biti uključena naselja morfološke, tipološke, strukturalne ili funkcionalne osobine tradicionalnog uređenja ruralnog prostora.

(3) Kako je očuvanje etnoloških vrijednosti neposredno vezano uz očuvanje vitaliteta naselja, potrebno je kroz djelovanje ustanova, zaklada ili fundacija promovirati elemente duhovnosti u kulturnom stvaralaštvu stanovnika etnozona, a razvoj gospodarskih djelatnosti vezati za radne običaje stanovnika (poljoprivredna proizvodnja, obrt, turizam na seljačkim domaćinstvima).

Članak 171.

(1) Na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti i dvije stambene građevine kada se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljsko skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće.

(2) Za svako pojedinačno zaštićeno kulturno dobra kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili njezin povijesni vrijedni dio. Povijesne građevine i spomen obilježja obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem: pristupom, vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem i sl.

(3) Vrijedne gospodarske građevine izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene te se mogu prenamijeniti u drugu namjenu koja će poslužiti u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskog graditeljstva ovog kraja.

(4) Spomen biste, spomen obilježja, grobnice i drugi elementi javnih obilježja ne mogu se uklanjati, premještati ili na njima bilo što raditi bez prethodnog odobrenja nadležne službe.

Članak 172.

(1) Zaštićene građevine, memorijalna područja i spomen obilježja kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obavezno primjenjuju sve spomeničke odredbe, smatraju se sve građevine koje su registrirani spomenici kulture.

(2) Evidentirana kulturna dobra potpadaju pod grupu kulturnih dobara od lokalnog značenja.

(3) Odluku o proglašenju zaštićenog kulturnog dobra lokalnog značenja donosi predstavničko tijelo lokalne uprave, a način njegove zaštite utvrđuje se uz prethodnu suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela.

(4) Za naselja koja su evidentirana kao povijesno-graditeljske cjeline (Kula Norinska) obvezna je izrada urbanističkog plana uređenja.

7. GOSPODARENJE S OTPADOM

Članak 173.

- (1) Na području Županije utvrđuje se cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog otpada, termičku obradu ostatnog organskog otpada iz procesa predobrade i sortiranja otpada te odlaganje ostatka nakon obrade) i određuju potencijalne lokacije za objekte u sustavu gospodarenja otpadom.
- (2) Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom sa županijskim centrom za gospodarenje otpadom Lučino razdolje u Općini Dubrovačko primorje, pretovarnim stanicama, reciklažnim dvorištima, zelenim otocima, pogonima za obradu građevinskog otpada i dr. će se realizirati do 2018. godine.
- (3) Sanitarno odlagalište otpada najbliže Općini Kula Norinska je Dubravica (Metković), koje se zadržava u funkciji zbrinjavanja otpada sukladno zakonskoj regulativi, odnosno do otvaranja Županijskog centra za gospodarenje otpadom Lučino razdolje u Općini Dubrovačko primorje.
- (4) Nakon izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, navedenu lokaciju moguće je koristiti isključivo kao odlagalište inertnog otpada te za smještaj pretovarnih stanica, odlagalište (skladište) izdvojeno skupljenih vrsta otpada do otpreme na središnje mjesto u Županiji.

Članak 174.

- (1) Zakonom o održivom gospodarenju otpadom propisana je obveza izrade Plana gospodarenja otpadom za područje Općine Kula Norinska. Navedeni dokument treba izraditi u skladu s važećim Planom i programom zaštite okoliša Dubrovačko-neretvanske županije te Planom gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske županije.
- (2) Planom gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske županije predviđeno je da se odvojeno sakupljen otpad s mjesta nastanka ili sa zelenih otoka u kontejnerima odvozi do reciklažnih dvorišta, mini reciklažnih dvorišta, objekata za prihvata i predobradu glomaznog otpada, objekata za obradu građevinskog otpada i pretovarnih stanica, odakle se otprema na oporabu.
- (3) Djelatnosti skupljanja, predobrade i uporabe iskoristivih vrsta otpada obavljaju ovlaštena poduzeća koja imaju odgovarajuće dozvole.
- (4) Plan gospodarenja otpadom Općine Kula Norinska treba predvidjeti planirane mjere odvojenog skupljanja otpada (odrediti potreban broj sabirališta otpada - reciklažnih dvorišta, zeleni otoci), koje je Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije dozvoljeno planirati i unutar poslovnih zona.
- (5) Za postavljanje zelenih otoka (skupina raznovrsnih kontejnera u kojima se odvojeno sakupljaju reciklirajući materijali- papir, staklo, plastika, metali, biorazgradivi otpad), potrebno je osigurati odgovarajući prostor kojime se neće ometati kolni i pješački promet.
- (6) Poticanje na provedbu mjera odvojenog skupljanja i razvrstavanja otpada podrazumijeva edukaciju svih kategorija stanovništva i obveza je Općine.
- (7) Na lokalnoj razini, a temeljem Plana gospodarenja otpadom odrediti će se točne lokacije Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije predviđenih zelenih otoka i drugih objekata u sustavu gospodarenja otpadom.

Članak 175.

- (1) Ovim Planom dane su dvije lokacije za planiranje reciklažnih dvorišta: lokacija unutar gospodarske – poslovne zone Nova Sela (reciklažno dvorište) te lokacija izvan građevinskog područja naselja Krvavac.
- (2) Do uspostavljanja planiranih lokacija reciklažnog dvorišta koristiti će se postojeći sustav odlaganja otpada.

Članak 176.

- (1) Potrebna veličina planiranih lokacija odrediti će se Planom gospodarenja otpadom Općine Kula Norinska te će se shodno tome izraditi potrebna projektna dokumentacija.
- (2) Točna lokacija reciklažnog dvorišta unutar poduzetničke zone „Nova Sela II“ odrediti će se izradom urbanističkog plana uređenja navedene zone.
- (3) Uvjeti za izgradnju su definirani *Pravilnikom o gospodarenju otpadom*.
- (4) Osim određene tlocrtne površine za reciklažno dvorište potrebno je osigurati na samoj lokaciji reciklažnog dvorišta ili neposredno uz lokaciju dovoljno slobodnog prostora za parkiranje osobnih vozila s teretnom prikolicom, kao i osiguran prostor za pristup i manipulaciju vozila koja odvoze sakupljene otpadne tvari.

8. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 177.

- (1) Mjere sanacije, očuvanja i unapređenja okoliša i njegovih ugroženih dijelova provodit će se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.
- (2) Na području Općine Kula Norinska ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na površini zemlje, ispod ili iznad površine zemlje ili graditi građevine koje bi mogle svojim postojanjem ili uporabom ugrožavati život, rad i sigurnost ljudi i imovine, odnosno vrijednosti čovjekova okoliša, ili narušavati osnovna obilježja krajobraza.
- (3) Ovim se Planom zabranjuje gradnja i rekonstrukcija građevina sa djelatnostima i tehnologijama koje svojim postojanjem ili upotrebom, neposredno ili potencijalno, ugrožavaju život i rad ljudi, odnosno prostorne vrijednosti iznad dozvoljenih granica utvrđenih posebnim propisima. Kod njihove realizacije (projektiranje, izbor tehnologije i sadržaja te gradnje) primjenjuju se Zakonom propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, neugodnih mirisa, onečišćavanja zraka, zagađivanja podzemnih i površinskih voda i sl.).
- (4) U svrhu zaštite okoliša potrebno je:
- provoditi mjere sanacije ugroženih dijelova prostora i okoliša u okviru djelovanja svih subjekata korištenja prostora, osobito sustava s velikim utjecajem na okoliš (industrija i rudarstvo, energetika, promet, intenzivna poljoprivreda, vodno gospodarstvo),
 - ispitati i uskladiti prema smjernicama održivog i ravnomjernijeg razvitka, koje uvažavaju značajke i osjetljivost prostorne strukture, postojeće prostorno-planske i razvojne projekcije, osobito s gledišta pretežito deklarativnih postavki zaštite okoliša i oslonca na predviđeni neutemeljen trend rasta svih razvojnih veličina s učincima zauzimanja prostora,
 - osnažiti udjel ulaganja u infrastrukturu i kvalitativnu transformaciju postojećih gospodarskih sustava (uklanjanje nečistih i zastarjelih tehnologija), a u postupcima određivanja novih lokacija i trasa obuhvatiti bitne elemente okoliša i osigurati interdisciplinarni pristup,
 - uspostaviti mehanizme informiranja i donošenja odluka temeljenih na vjerodostojnosti i povjerljivosti podataka te težiti suradnji i konsenzusu svih relevantnih subjekata i lokalne zajednice,
 - sprječavati onečišćenja na mjestu mogućeg ili stvarnog nastanka (u okviru tehnologija i funkcionalnih cjelina), uspostaviti ekonomske i pravne instrumente poticanja i sankcija, a konflikte rješavati prvenstveno prevencijom i poticajnim mjerama.

8.1. ZAŠTITA VODA

Članak 178.

- (1) Na području Općine Kula Norinska nalazi se vodozaštitno područje 2. i 3. kategorije, pa se za navedena područja primjenjuju ograničenja planirane izgradnje u skladu sa uvjetima iz *Pravilnika o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 066/11, 047/13)*.
- (2) Za sve postojeće i planirane zahvate i djelatnosti unutar zona sanitarne zaštite izvorišta koji su ograničeni ili zabranjeni temeljem važećeg *Pravilnika o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 066/11, 047/13)* moraju se primjeniti odredbe istog, odnosno svih budućih zakonskih i

podzakonskih akata te odluka vezanih za vodozaštitne zone. Potencijalne lokacije takvih zahvata prikazane u ovom Planu nisu konačne i dozvoljene ukoliko ne udovoljavaju navedenom uvjetu.

(3) Za slijevna područja izvorišta potrebno je izraditi hidrogeološke studije zona sanitarne zaštite izvorišta kao stručne podloge kojima će se utvrditi zaštitne zone i mjere zaštite.

(4) U cilju zaštite voda potrebno je:

- osigurati izvedbu odvodnih sustava prema poglavlju 2.6 i 5.3.1. ovih Odredbi,
- izvršiti predtretman otpadnih voda raznih servisa i industrijskih pogona na vlastitim uređajima za čišćenje prije upuštanja u javni kanalizacijski sustav,
- razmotriti mogućnost upotrebe mulja u poljoprivredi, cvjećarstvu i šumarstvu u sklopu programa zbrinjavanja mulja sa uređaja za čišćenje,
- provesti sanitarnu zaštitu izvorišta koja se koriste u vodoopskrbi,
- ograničiti upotrebu i uvesti nadzor nad upotrebom umjetnih gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja,
- zabraniti izgradnju gospodarskih objekata koji ispuštaju štetne i opasne tvari u slijevnim područjima izvorišta,
- zabraniti odlaganje otpada na nesanitarnim odlagalištima,
- uspostaviti redovitu kontrolu kakvoće vode na vodotocima, jezerima i izvorima,
- planirati objekte tako da se tijekom njihove izvedbe i korištenja spriječi zagađivanje podzemnih vodotoka anorganskim tvarima, naftom i kanalizacijskim vodama.

8.2. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Članak 179.

- (1) PPUO Kula Norinska predviđa zaštitu od bujičnih voda, i to:
- gradnjom i održavanjem sustava potoka i kanala,
 - uređenjem i održavanjem zatvorenih kanala uz prometnice te njihovo korištenje kao dio sustava odvodnje oborinskih voda,
 - pošumljavanjem i održavanjem zaštitnih šuma na područjima ugroženim bujicama i uslijed toga sklonim eroziji tla.

8.3. ZAŠTITA ŠUMA

Članak 180.

(1) Za šume posebne namjene i zaštitne šume potrebno je odrediti način gospodarenja i regeneracije te smjernice za zaštitu šuma u skladu sa svrhom i aktom o proglašenju.

(2) Potrebno je provoditi preventivne mjere radi zaštite od požara i to osobito:

- njegu i prorjeđivanje mladih kultura,
- probijanje i održavanje protupožarnih putova,
- uspostavu motrilačke službe s patroliranjem.

(3) Radi zaštite od požara oko obradivih tala potrebno je smanjiti neracionalan i divlji rast borove šume.

- (4) Sanacija opožarenih površina je prioritet u šumsko uzgojnim radovima, osobito na erozijskim površinama. Programima jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma osim opožarenih i erozijskih površina potrebno je obuhvatiti posebice područja uz glavne prometnice.
- (5) Zaštitu od prirodnih razaranja potrebno je ostvarivati održavanjem odnosno obnavljanjem zaštitnih šuma, a poglavito pošumljivanjem strmih padina. Pošumljivanje treba provoditi na tome prilagođenom staništu i poticati procese prirodnog pomlađivanja šuma i autohtone šumske zajednice.
- (6) Održavanje i korištenje šuma treba prilagoditi uvjetima stanja tla.

8.4. ZAŠTITA TLA

Članak 181.

- (1) Zabranjuje se prenamjena osobito vrijednog obradivog (P1) poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredno, a posebice u građevinske svrhe.
- (2) Vrijedno obradivo (P2) poljoprivredno zemljište se ne može koristiti u nepoljoprivredne svrhe osim:
- kad nema niže vrijednoga poljoprivrednog zemljišta,
 - kada je utvrđen interes za izgradnju građevina koje se prema posebnim propisima grade izvan građevinskog područja (izgradnja prometne, energetske i ostale infrastrukture, osnivanja i proširivanja groblja, odlaganja otpada, ako za to ne postoje drugi pogodni prostori, izgradnje građevina za obranu od poplave, odvodnjavanje i navodnjavanje, uređivanje bujica i zaštita voda od zagađivanja),
 - pri gradnji gospodarskih građevina namijenjenih isključivo za poljoprivrednu djelatnost i preradu poljoprivrednih proizvoda.
- (3) Funkcije tla potrebno je dugoročno kvalitativno i kvantitativno osigurati i održavati mjerama koje su usmjerene poglavito na korištenje tla primjereno staništu, smanjenje uporabe površina, izbjegavanje erozije i nepovoljne promjene strukture tla kao i smanjenje unošenja tvari.
- (4) Smanjivanje trošenja površina tla potrebno je osigurati usmjeravanjem razvoja naselja, prioritetno na postojeće dijelove (stručno "zguščivanje" naseljenosti uz poboljšanje stambenog okruženja, očuvanje sadržaja unutar općina i obnova zgrada i objekata, prenamjena površina korištenih za industriju, obrt,..) i ograničavanjem rasta naselja na novim površinama.
- (5) Potrebno je poticati jačanje ekološkog odnosno biološkog poljodjelstva, kao i sve aktivnosti radi zaštite tla i ekološki usmjerenog korištenja tla.
- (6) Nesanitarna odlagališta otpada potrebno je sanirati, a površine koje se više ne koriste (npr. odlagališta otpada, klizišta) potrebno je ponovo obrađivati (rekultivirati).
- (7) Zaštitu od erozije i štetnog zbijanja tla potrebno je provoditi odgovarajućim poljoprivrednim i šumarskim postupcima specifičnim za pojedine regije ("*Pravila dobre poljoprivredne i šumarske prakse*"), a površine oštećene erozijom i klizanjem potrebno je što je više moguće obnoviti.
- (8) Potrebno je u poljodjelskoj proizvodnji ograničiti upotrebu umjetnih gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja.

8.5. ZAŠTITA ZRAKA

Članak 182.

(1) S obzirom na postojeću namjenu površina kao i nisku izgrađenost prostora te gospodarsku orijentaciju na poljoprivredu i turizam bez proizvodnih pogona štetnih po kvalitetu zraka, može se utvrditi da kakvoća zraka zadovoljava uvjete *Zakona o zaštiti zraka*.

(2) Suglasno odredbama posebnog propisa provodit će se potrebne mjere za sprečavanje štetnih i prekomjernih emisija u smislu važećih propisa i u tom smislu poduzimati sljedeće aktivnosti:

- pripremu perspektivne upotrebe plina kod korisnika energije,
- stacionarni izvori onečišćenja zraka (tehnološki postupci, uređaji i građevine iz kojih se ispuštaju u zrak onečišćene tvari) moraju biti evidentirani, izvedeni, opremljeni te korišteni i održavani na način da ne ispuštaju u zrak tvari iznad dopuštenih graničnih vrijednosti emisije,
- održavanje javnih površina naselja redovitim čišćenjem te izvedbom zaštitnih zelenih površina i očuvanjem postojećeg zelenila,
- redovito održavanje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- ograničenje smještaja i rada za sadržaje i djelatnosti kojim svojim radom utječu na zagađenje zraka iznad zakonom dopuštene razine,
- ograničenje tranzitnog prometa kroz područje naselja te poboljšanje prometne cirkulacije sa smanjenjem negativnog utjecaja na kakvoću zraka.

8.6. ZAŠTITA OD BUKE

Članak 183.

(1) Područje Općine Kula Norinska nije posebno ugroženo povećanom razinom buke. Područje više ugroženosti bukom bit će uz planirane koridore autoceste i transjadranske pruge odnosno frekventnije državne i županijske ceste.

(2) Uz područja prometnih koridora iz stvaka (1) ovog članka treba provoditi mjere za smanjenje razine buke (bukobrani, zeleni pojasevi i dr.) do razine određene odredbama posebnih propisa.

(3) Obveza Investitora budućih objekata unutar zone obuhvata Plana, a koji se nalaze u blizini trase autoceste, je planiranje i izgradnja zidova za zaštitu od buke ukoliko se pokaže potreba za izvođenjem istih, sukladno *Zakonu o zaštiti od buke* i *Zakonu o cestama*.

(4) Provođenje mjera za zaštitu zraka (unaprjeđenje gradske mreže prometnica, izgradnja obilaznica naselja, hortikulturene mjere) smanjiti će i utjecaj buke posebice od prometa.

(5) Objekte i postrojenja koji su izvor prekomjerne buke potrebno je planirati na dovoljno udaljenim lokacijama od naselja, stambenih i rekreacijskih zona.

8.7. MJERE POSEBNE ZAŠTITE

Članak 184.

- (1) Kriteriji za provedbu mjera zaštite ljudi, prirodnih i materijalnih vrijednosti temelje se na geografskim osobitostima, demografskim osobitostima, dostignutom stupnju razvoja gospodarstva, infrastrukture i svih društvenih djelatnosti, kao i na stalnom procjenjivanju ugroženosti ljudi i područja prirodnim nepogodama, tehničko-tehnološkim i ekološkim nesrećama i povredljivošću na eventualna ratna razaranja.
- (2) Mjere posebne zaštite određene su *Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređenju prostora* te u skladu sa sažetkom *Zahtjevi zaštite i spašavanja u prostornom planiranju* u sklopu izrađene i usvojene *Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Općine Kula Norinska*
- (3) Mjere posebne zaštite sastoje se iz osnovnih i specifičnih mjera i zahtjeva. Osnovne mjere i zahtjevi zaštite i spašavanja u najvećoj mjeri sadržane su u načelima i mjerama planiranja prostora.
- (4) Specifične mjere i zahtjevi zaštite i spašavanja općenito obuhvaćaju:
- mjere kojima se osigurava zaštićenost stambenih, poslovnih i drugih građevina, smanjuje njihova izloženost i povredljivost od razaranja (manja visina građevina, manja gustoća izgrađenosti, više zelenih površina, veća udaljenost između građevina i slično),
 - mjere koje omogućavaju učinkovitiju evakuaciju, izmještanje, spašavanje, zbrinjavanje, sklanjanje i druge mjere zaštite i spašavanja ljudi,
 - mjere koje omogućavaju elastičan prijelaz iz jednog u drugi oblik prometa i kretanja (iz optimalnih u izvanredne uvjete),
 - mjere koje omogućavaju lokalizaciju i ograničavanje dometa pojedinih prirodnih nepogoda i drugih incidentnih - izvanrednih događaja,
 - mjere koje omogućavaju funkcioniranje i obnavljanje građevina u slučaju oštećenja (protupožarno i protupotresno i slično).

8.7.1. Zaštita od požara i eksplozije

Članak 185.

- (1) Zaštita od požara na području Općine Kula Norinska temelji se na *Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija* i *Plana zaštite od požara i tehnoloških eksplozija Općine Kula Norinska*.
- (2) Određivanje zona zaštite od požara vatrobranim pojasevima ovisno je o požarnom opterećenju, a utvrđuje se prema sljedećoj tablici:

Požarno opterećenje	GJ/M2	Red požarne zapreke	Širina požarne zapreke
Vrlo visoko	Veće od 4	I.	hv1+hv2+20 m
Visoko	Veće od 2	II.	hv1+hv2+10 m
Srednje	Od 1 do 2	III.	hv1+hv2+5 m
Nisko	Manje od 1	IV.	visina višeg objekta

(3) Vatrobrani pojasevi, odnosno požarne zapreke mogu biti ulice, parkovi i drugi slobodan prostor gdje nije dopuštena izgradnja, kao i prirodne prepreke - vodotoci i jezera.

(4) Protupožarne prosjeke se po *Pravilniku zaštite šuma od požara* trebaju izgraditi na sljedećim pozicijama :

- oko svih prometnica koje prolaze kroz šumsko područje,
- na granicama šuma svrstanih u I stupanj opasnosti,
- na razmeđi vrijednih šumskih sastojina različite vrste,
- na granicama segmenata šumskih sastojina koje su zaštićeni pojas,
- ispod trasa elektroenergetskih vodova visokog napona,
- ostale prosjeke.

Članak 186.

(1) S obzirom na gustoću izgrađenosti, požarno opterećenje i međusobnu udaljenost građevina zaštitu od požara provoditi prema kriterijima utvrđenim propisima, pravilnicima i normativima.

(2) Zaštita od požara stambenih, javnih, poslovnih, gospodarskih i infrastrukturnih građevina kao i zaštita od eksplozija provodi se tijekom projektiranja primjenom zakona i propisa, kao i prihvaćenih normi iz oblasti zaštite od požara i eksplozija, uključivo pravila struke.

(3) U svrhu sprječavanja širenja požara i/ili dima unutar i na susjedne građevine, građevina mora biti izgrađena u skladu s *Pravilnikom o otpornosti na požar i drugim zahtjevima koje građevine moraju zadovoljiti u slučaju požara*. Posebno pripaziti na sigurnosnu udaljenost dviju susjednih građevina. Kod građevina s malim požarnim opterećenjem kod kojih je završni (zabatni) zid udaljen manje od 3,00m od susjedne građevine (postojeće ili predviđene planom) potrebno je spriječiti širenje požara na susjedne građevine izgradnjom požarnog zida. Kad je jedna od susjednih građevina sa srednjim ili velikim požarnim opterećenjem potrebno je međusobnu sigurnosnu udaljenost odrediti proračunom. Umjesto požarnog zida mogu se izvesti vanjski zidovi koji tada moraju imati istu otpornost na požar koju bi imao požarni zid, a eventualni otvori u vanjskim zidovima moraju imati otpornost na požar kao i vanjski zidovi.

(4) Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni pristup prema posebnim propisima, a prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža. Ovo se posebno odnosi na zaštićene dijelove prirode, za koje je potrebno donijeti procjene ugroženosti i planove zaštite sukladno posebnim propisima i na iste zatražiti suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova. Ovu zaštitu je potrebno planirati na šumskim i poljoprivrednim područjima koja neposredno okružuju gradska naselja, da se tijekom požarne sezone onemogući zahvaćanje istih s otvorenih prostora. Na ovim površinama je potrebno predvidjeti provođenje svih preventivnih mjera zaštite od požara, sukladno pozitivnim hrvatskim propisima, uvažavajući sve specifičnosti ove županije.

(5) U slučaju planiranja skladišta i postrojenja zapaljivih tekućina i plinova, te eksploziva, pridržavati se pozitivnih hrvatskih propisa.

(6) U nedostatku domaćih propisa za garaže, primjeniti strane smjernice OiB 2.2 protupožarna zaštita u garažama, natkrivenim parkirnim mjestima i parkirnim etažama.

(7) Nadalje, kod određenih objekata, gdje se radi o turističkom području, potrebno je ispoštovati propise *Pravilnika o zaštiti ugostiteljskih objekata (NN br.158/03, 79/07)*

(8) U dijelovima naselja Krvavac (posebno u središnjoj jezgri) u kojima je veća gustoća izgrađenosti i gdje ne postoje propisani vatrogasni pristupi ne graditi nove građevine i ne vršiti prenamjene postojećih građevina za obavljanje tehnoloških procesa sa zapaljivim tekućinama i plinovima (proizvodnja, skladištenje, držanje, prodaja).

(9) Kod gradnje i projektiranja srednjih i velikih garaža obvezno primijeniti austrijske smjernice TRVB N106 za zaštitu od požara u srednjim i velikim garažama koji se koriste u nedostatku domaćih smjernica kao pravilo tehničke prakse temeljem čl.2 stavka 1. *Zakona o zaštiti od požara*.

(10) Kod gradnje i projektiranja visokih objekata obvezno primijeniti *Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara (SL 7/84)*, a koji se primjenjuje čl.20 *Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN br.158/03, 79/07)*.

(11) Obvezno je štititi zaštitne koridore dalekovoda od gradnje objekata.

(12) Prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža posebnu pažnju je potrebno obratiti na izvedbu vanjske i unutarnje hidrantske mreže za gašenje požara, a sve prema *Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara*.

8.7.2. Sklanjanje stanovništva

Članak 187.

(1) Posebne mjere zaštite osiguravaju se temeljem posebnih propisa kojima su utvrđeni kriteriji za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za sklanjanje stanovništva kao i mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora.

(2) Područje Općine Kula Norinska s 9 naselja ukupno nastanjuje 1.748 stanovnika (statistika 2011. godine) te ulazi u kategoriju gradova i naseljenih mjesta 4. stupnja ugroženosti.

(3) Temeljem *Pravilnika o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN 2/91)* unutar tog područja nije potrebno graditi skloništa već se postojeće i planirane građevine prilagođavaju potrebama sklanjanja stanovništva kroz dvonamjensko korištenje pojedinih dijelova građevina.

Članak 188.

(1) Zaštita i sklanjanje ljudi i materijalnih dobara osigurava se gradnjom skloništa osnovne zaštite otpornosti 100-300 kPa i dopunske zaštite otpornosti 50kPa. Skloništa osnovne zaštite moraju biti dvonamjenska, a u mirnodopske svrhe koriste se uz suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova tako da se u roku od 24 sata mogu osposobiti za potrebe sklanjanja u slučaju ratne ili druge opasnosti.

(2) Skloništa se moraju projektirati sukladno propisanim tehničkim normativima tako da se osigura potreban opseg zaštite, a smještavaju se u najnižu etažu građevine s osiguranim rezervnim izlazima iz skloništa.

(3) Broj sklonišnih mjesta u skloništima određuje se sklonišni prostor za:

- obiteljska skloništa, najmanje za 3 osobe,

- kućna skloništa i skloništa za stambeni blok, najmanje za 1 stanovnika na 50 m² razvijene građevinske (bruto) površine zgrade,
 - skloništa pravnih osoba, za dvije trećine ukupnog broja djelatnika, a pri radu u više smjena za dvije trećine broja djelatnika u najvećoj smjeni u vrijeme rada,
 - javna skloništa pravnih osoba, za procijenjeni broj stanovnika koji se mogu zateći na javnom mjestu i broj stanovnika za koje nije osigurano kućno sklonište za stambeni blok u polumjeru gravitacije tog skloništa (250 m).
- (4) Skloništa u zonama obvezne gradnje ne treba graditi:
- ukoliko je sklanjanje osigurano u već izgrađenom skloništu,
 - u građevinama za privremenu uporabu,
 - u neposrednoj blizini skladišta zapaljivih tvari,
 - ispod zgrada viših od 10 nadzemnih etaža,
 - u razini nižoj od podrumске,
 - u području zahvata zone plavljenja nizvodno od hidro-energetskih akumulacija te
 - u područjima s nepovoljnim geološko-hidrološkim uvjetima.
- (5) Pri planiranju i gradnji podzemnih javnih, komunalnih i sličnih građevina dio kapaciteta nužno je prilagoditi zahtjevima sklanjanja ljudi ukoliko u zoni takve građevine sklanjanje nije osigurano na drugi način.
- (6) Lokaciju pojedinog skloništa ili dvonamjenskog objekta treba predvidjeti tako da je pristup omogućen i u uvjetima rušenja građevina.
- (7) Zone i lokacije obvezne izgradnje skloništa (kao dvonamjenskog objekta) utvrđuju se uz suglasnost nadležnog tijela uprave.

8.7.3. Zaštita od potresa

Članak 189.

- (1) Protupotresno projektiranje građevina kao i građenje provodi se sukladno *Zakonu o prostornom uređenju i gradnji* i postojećim tehničkim propisima. Zaštite od potresa stambenih, javnih, poslovnih, gospodarskih i infrastrukturnih građevina provodi se tijekom projektiranja sukladno pozitivnim hrvatskim zakonima i na njima temeljenim propisima, kao i pravilima struke.
- (2) Do izrade nove seizmičke karte Dubrovačko-neretvanske županije, protupotresno projektiranje i građenje provodi se u skladu s postojećim seizmičkim kartama, zakonima i propisima, računajući na potres jačine do VIII. stupnja MCS ljestvice.
- (3) U cilju zaštite prostora od rušenja građevina kao i osiguranja potrebnih koridora za evakuaciju stanovništva i dobara uvjetuje se da u slučaju izvedbe međusobnog razmaka objekata kao i njihovog odstojanja od prometnih površina manjeg od uvjeta utvrđenih posebnim propisom, projektnom dokumentacijom građevine treba dokazati:
- da je konstrukcija objekta otporna na rušenje od elementarnih nepogoda,
 - da u slučaju ratnih razaranja rušenje objekta neće u većem opsegu ugroziti živote ljudi i izazvati oštećenja na drugim objektima.

(4) Rekonstruiranje postojećih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje će se uvjetovati ojačavanjem konstrukcije na djelovanje potresa.

8.7.4. Zaštita od poplava

Članak 190.

(1) Zaštita od poplava će se provoditi u skladu sa Zakonom o vodama te Državnim i Županijskim planom obrane od poplava.

(2) Na području doline Neretve utvrđene su linije plavljenja uslijed većeg ispuštanja vode rijekom Neretvom iz akumulacijskih jezera ili uslijed pucanja uzvodnih brana zbog prirodnih pojava, tehničko-tehnoloških katastrofa ili ratnih djelovanja. Unutar tako utvrđenih zona izgradnja se regulira Odredbama ovog Plana, uz suglasnost nadležnih tijela.

8.7.5. Uzbunjivanje, evakuacija i zbrinjavanje stanovništva

Članak 191.

(1) Uzbunjivanje stanovništva u slučaju ratne opasnosti ili elementarnih nepogoda (potres i dr.) provodi se zvučnim signalom preko sirene postavljene na najvišoj građevini u naselju odnosno građevini javno-društvene ili gospodarske namjene. Domet zvučnog signala računa se s minimalno 1000 m.

(2) Evakuacija stanovništva provodi se preko postojećih prometnica više razine koje obzirom na širinu prometnog koridora neće biti ugrožene kroz urušavanje okolnih građevina.

(3) Zbrinjavanje stanovništva provodi se na slobodnim i neizgrađenim prostorima smještenim u blizini pojedinih naselja iz kojih se provodi evakuacija. Moguće je organizirati zbrinjavanje i na prostorima za više naselja u funkciji centara zbrinjavanja. Prostori na kojima će se organizirati zbrinjavanje trebaju biti dostupni preko prometne mreže te imati minimalnu infrastrukturu (elektroopskrba), a trebaju biti zaštićeni od mogućeg plavljenja, urušavanja zemljišta i dr.

Članak 192.

(1) Temeljem čl.6 stavka 3. Pravilnika o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 30/14 i 67/14) Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja za Općinu Kula Norinska, koji su usvojeni na sjednici Općinskog vijeća Općine Kula Norinska dana 28.03.2011.g., postaju sastavni dio Prostornog plana uređenja Općine Kula Norinska.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

Članak 193.

(1) Područja obavezne izrade prostornih planova užih područja utvrđena su ovim Planom u pravilu tako da čine jedinstvene prostorne i urbane cjeline, a prikazana su na kartografskom prikazu br. 3.2. *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Posebne mjere* u mjerilu 1:25 000, kao i na kartografskim prikazima br. 4. *Građevinska područja naselja* u mjerilu 1:5000.

(2) PPDNŽ-om određena je obaveza izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja - PPPPO za planirani Park prirode „Donja Neretva“ čija je granica obuhvata prikazana na kartografskom prikazu br. 3.2. *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Posebne mjere*. Do donošenja PPPPO za planirani Park prirode „Donja Neretva“ unutar njegova obuhvata primjenjuju se Odredbe ovog Plana.

(3) Na području Općine Kula Norinska na snazi je Urbanistički plan uređenja poduzetničke zone „Nova Sela I“ (Službeni glasnik Dubrovačko- neretvanske županije br.14 od 31.12.2010.godine).

9.1. OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak 194.

(1) Na temelju Prostornog plana uređenja Općine Kula Norinska izradit će se sljedeći dokumenti prostornog uređenja:

1. UPU općinskog središta Kula Norinska,
2. UPU poduzetničke zone Nova Sela II,
3. UPU dijela naselja Krvavac.

(2) Urbanističkim planovima pod točkom 1 i 3, iz stavka (1) ovog članka provest će se urbana obnova navedenih naselja.

(3) Granice obuhvata (s pripadajućom površinom) planova navedenih u stavku (1) ovog članka, definirane na kartografskom prikazu br. 3.2. *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Posebne mjere* u mjerilu 1:25 000, utvrđene su generalno i predstavljaju načelnu veličinu koju je moguće izmijeniti temeljem detaljnih pokazatelja vezano uz zatečene prirodne uvjete (konfiguracija, vegetacija, vodotoci), prometno-infrastrukturne zahtjeve, parcelaciju i imovinsko-vlasničke odnose te potrebu uključivanja i okolnog prostora radi funkcionalnosti planskog rješenja, pa se Odlukom o izradi Plana može odrediti uži ili širi obuhvat navedenih urbanističkih planova.

(4) Urbanističkim planom uređenja mogu se u okvirima uvjeta utvrđenih ovim Planom propisati i viši urbanistički standardi odnosno uvjeti gradnje za pojedine namjene i lokacije.

(5) Planom su utvrđeni postupci uređenja i gradnje neposrednom provedbom Plana na područjima za koja se ne predviđaju prostorni planovi užih područja.

(6) Za područja koja se nalaze unutar obuhvata obavezne izrade ovim Planom propisanih urbanističkih planova uređenja (UPU) prije njihove izrade i donošenja omogućava se ishođenje odgovarajućeg akta za gradnju sukladno važećem Zakonu o prostornom uređenju i Zakonu o gradnji na temelju Odredbi ovog Plana, za sljedeće:

- unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja za gradnju novih građevina te rekonstrukciju i/ili adaptaciju i/ili zamjenu postojećih pojedinačnih ili više građevina,
- u neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja na uređenoj građevnoj čestici (sukladno propisima),
- za gradnju novih i rekonstrukciju postojećih cesta i komunalne infrastrukture u izgrađenom i neizgrađenom dijelu građevinskog područja kao i izvan njih sukladno zakonima i propisima te Odredbama ovog Plana.

(7) Do donošenja UPU-a ne mogu se unutar područja njihovog obuhvata na neizgrađenim neuređenim dijelovima građevinskih područja izdavati akti za gradnju.

9.2. PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA

Članak 195.

(1) Temeljne odrednice organizacije prostora Općine Kula Norinska slijede iz usvojenih ciljeva razvoja u prostoru na županijskoj i općinskoj razini. U cilju zaštite i racionalnijeg korištenja prostora vrši se temeljno razgraničavanje prostora Općine na područja pretežito namijenjena izgradnji (građevinska područja, izgrađena i neizgrađena) te negrađevinska područja (samo iznimno i ograničeno gradiva). Ovime se naglašava razlika između pretežito izgrađenih prostora namijenjenih potrebama rasta i razvoja stanovništva i gospodarstva od prostora koje se štiti i održava zbog vrijednih resursa prirodne sredine (šume, poljoprivredno zemljište, prostori posebnih prirodnih vrijednosti namijenjenih rekreaciji, lokaliteti i zone vrijedne kulturne baštine itd.) i ukupne ekološke ravnoteže. Osim toga i jedno i drugo područje dopušta utvrđivanje prostornih koridora namijenjenih tehničkoj infrastrukturi (promet, elektroopskrba, vodoopskrba, telekomunikacije itd.).

Članak 196.

- (1) Područja primjene posebnih razvojnih mjera u okviru obuhvata plana prvenstveno su:
- naselja s demografski nepovoljnim pokazateljima,
 - poljoprivredne površine,
 - područja sa slabo razvijenim gospodarstvom.
- (2) Posebne postavke razvoja koje treba poticati za navedena područja su:
- revitalizacija naselja, gospodarstva i poljodjelstva na realnim osnovama,
 - ublažavanje negativnih procesa smanjenja broja stanovništva,
 - uvođenje permanentnog obrazovanja stanovništva,
 - poticati razvoj prometnih pravaca, koji osiguravaju razvoj ovog područja i integraciju u prostor Općine, Županije i regije,
 - građevinsko zemljište - osigurati prodaju uređenog građevinskog zemljišta po povoljnijim cijenama,
 - poticajne mjere za poduzetnike i obrtnike, poljodjelstvo i drugo,
 - povećanje površina pod vinogradima i voćnjacima (poticaji i subvencije),
 - pokretanje razvojnih projekata u suradnji sa susjednim općinama,
 - ubrzano razvijati sve segmente infrastrukture.

Članak 197.

(1) Općina Kula Norinska kao pogranično područje Županije od strateškog je značenja za Republiku Hrvatsku pa se slijedom toga glavna razvojna usmjerenja, uz uvjet uređenja graničnih prijelaza, odnose na razvoj pograničnog gospodarstva (malogranični promet, zajednički gospodarski programi za zapošljavanje, kulturne i gospodarske manifestacije).

Članak 198.

(1) Izvan građevinskih područja i prometnica utvrđenih ovim Planom, moguće je uređivati rekreacijske staze – pješačke, biciklističke, jahačke. Preporuča se izrada posebne studije (idejnog rješenja) mreže takvih rekreacijskih staza koja bi ih zajedno s odmorištima i vidikovcima obuhvatila u osmišljeno rješenje povezivanja atrakcija na području Općine.

Članak 199.

- (1) Preporuča se izrada krajobrazne osnove za područje Općine Kula Norinska kao temeljne stručne podloge za planiranje, upravljanje i zaštitu vrijednog krajobraza. Izradom podloge se pruža prilika za održivi prostorni razvoj, s naglaskom na ruralni razvoj i turizam te ostale prostorno-razvojne oblike.
- (2) Preporuča se izvedba arhitektonsko-urbanističkog rješenja za zone sportsko-rekreacijske namjene (zona Krvavac – R3 i R4 i Kula Norinska – R6) po posebnom zadatku.

9.3. REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI

Članak 200.

(1) Sve postojeće izgrađene građevine, a koje su u suprotnosti s namjenom određenom Prostornim planom uređenja Općine Kula Norinska mogu se adaptirati, sanirati i rekonstruirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada.

(2) Neophodnim obimom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada smatraju se za:

I. stambene, odnosno stambeno-poslovne građevine:

1. obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina i krovništa u postojećim gabaritima;
2. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, te rekonstrukcija svih vrsta instalacija;
3. dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) uz postojeće stambene građevine koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu ili na postojećoj građevnoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m²;
4. dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih ili pomoćnih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² bruto građevinske površine svih etaža, s time da se ne poveća broj stanova;
5. adaptacija tavanskog ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor;
6. postava novog krovništa, bez nadozida kod objekata s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora iz točke I. broj 4. ovoga stavka;
7. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta);
8. ostalo po posebnim zakonima i propisima.

II. građevine druge namjene (građevine za rad, javne, komunalne, prometne građevine):

1. obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovništa;
2. dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl. do najviše 16 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² brutto izgrađene površine, odnosno do 16 m²+5% ukupne brutto izgrađene površine za veće građevine;
3. prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima;
4. dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija;
5. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture;
6. dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javnih prometnih površina;
7. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta);
8. ostalo po posebnim zakonima i propisima.

Članak 201.

(1) Nije dopuštena rekonstrukcija građevina koje svojim postojanjem ili upotrebom ugrožavaju okoliš iznad zakonom dopuštenih vrijednosti, ukoliko se rekonstrukcijom ne otklanjaju izvori negativnih utjecaja.

Područja posebnog režima korištenja prostora

Članak 202.

- (1) Građevinska područja smještena unutar koridora autoceste te koridora državne ceste i magistralne željezničke pruge, uključivo energetske koridori – dalekovodi 220 i 110 kV te magistralni plinovod, smatraju se područjima posebnog režima korištenja prostora.
- (2) Temeljem detaljne projektne dokumentacije pojedinog prometnog ili infrastrukturnog sustava iz stavka (1) ovog članka, odredit će se objekti koje treba ukloniti.
- (3) Do izrade detaljne projektne dokumentacije te realizacije koridora iz stavka (1) ovog članka unutar područja iz stavka (1) ovog članka moguće je postojeće izgrađene građevine sanirati i održavati rekonstruirati ili graditi zamjenske građevine, ali bez povećanja tlocrtno izgrađenosti građevne čestice i ukupne građevinske (bruto) površine.